11
L. I. 1

درعليه غلطه ده (آرهولك) غزته سی اداره خانه سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÈVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ 70 »
» » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 Ֆրն.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխանակ փոստայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշւով։
Տեղական բոլոր ... ծախքը բաժանորդներուն կը վերաբերի։
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
ԱՌ ՄԵԾԱԶՕՐ
Ն. Կ.
ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ
ԱՊՏ–ՈՒԼ–ՀԱՄԻՏ ԽԱՆ

Արեւելքի վերերեւման առթիւ, մեր աւագ պարտականութիւնը կը նկատենք մեր խորին երախտագիտութիւնը մատուցանել յոտս ԳԱՀՈՅԻՑ ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ որ Իր հայրական հոգածութեամբ ու արդարադատութեամբ՝ ի նկատ առնելով այս օրաթերթին տասներկու տարի անընդհատ Տէրութեան և Ազգին շահերուն պարկեշտ ու հաւատարիմ կերպով ծառայած ըլլալը, բարեհաճեցաւ Իր բարձր Իրատէով արտօնութիւն շնորհել անոր կրկին հրատարակութեանը համար։ Հայ մամուլին եղած այս շնորհը, որ տարակոյս չունինք թէ խնդութեամբ լեցուց ընթերցող հասարակութիւնը, երախտագիտութեամբ կը համակէ թերթիս արտօնատէրն ու բոլոր աշխատաւորները, որոնք Ն. Կ. ՎԵՀԱՓԱՌՈՒԹԵԱՆ թանկագին կենացն ու բարօրութեանը համար միշտ աղօթող ու բարեմաղթող, անգամ մը եւս կը կրկնեն իրենց խորին երախտագիտութիւնը։

Արեւելք, որ երկար տարիներէ ի վեր կը հրատարակուէր, 1894 թուականին բաժնետէրերէն ստորագրուած պայմանագրութեան մը համաձայն՝ իր բոլոր իրաւունքներով ու պարտքերով փոխանցուեցաւ ինձ՝ որ բաժնետէր ըլլալով միանգամայն թերթին տնօրէնութեան պաշտօնը կը վարէի։ Սակայն թերթին աւանդապահ արտօնատէր Ստեփան էֆ. Տամատեանի կողմէ թերթին իմ անուանս պաշտօնական փոխանցման մասին ստորագրած խնդրագիրը օրինապէս իր վերջնական հանգամանքը դեռ չստացած, 1896 տարւոյ երկրորդ վեցամսեային մէջ Արեւելք բարձրագոյն հրամանով խափանեցաւ։

Այժմ որ Կայսերական բարձր Իրատէ մը վաւերացուցած է այն պաշտօնական աղերսագիրները զորս Ստեփան էֆ. Տամատեան մատուցած էր ժամանակին Բ. Դրան, թերթին իմ անուանս փոխանցման և կրկին հրատարակութեանը համար, նուիրական պարտականութիւն մը կը ծանրանայ անշուշտ մեր վրայ՝ հաւատարմաբար հետեւիլ այն պարկեշտ և ուղղամիտ շաւղին զոր Արեւելք գծած էր իրեն համար։

Այս առթիւ կը փութանք մեր շնորհակալութիւնը յայտնել առ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն, Ներքին գործոց Վսեմ. Նախարարն և իր Խորհրդական փաշան, տպագրական վերատեսուչ Վսեմ. Պէհճէթ պէյ, և գեր տնօրէն Հըֆզը պէյ, որոնց խրախուսանքը իրենց իրաւասութեան շրջանակին մէջ Արեւելքի կրկին հրատարակման պաշտօնական գործողութիւնները դիւրացուցին։

Արեւելքի վերաբացման համար մեր գտած բոլոր այս աջակցութիւններն ալ կը պարտինք այն բարձր հովանիին զոր մեր ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՎԵՀԱՊԵՏԸ կը սփռէ անխտիր Իր բոլոր հպատակներուն վրայ, ինչպէս յամենայնի, նոյնպէս և կրթութեան, ուսման ու մամուլի զարգացման համար Իր կայսրութեան լայնածաւալ սահմաններուն մէջ։

Կրկնելով մեր ջերմագին բարեմաղթութիւնները ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱՊՏ ՈՒԼ ՀԱՄԻՏ Կայսեր արեւշատութեան համար, կը մատուցանենք մեր հաւատարմական խորին զգացմանց հաւաստիքը յոտս Կայսերական Գահոյից։

Արտօնատէր «Արեւելք»ի
ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԱՌԱՋԻՆ ՏԱՐԻՆԵՐԸ
(ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐ)

1884ի սկիզբներն էր որ Արեւելքի առաջին թիւերը ձեռքս հասան։ Բացակայ էի այն ատեն Պոլսէն, բայց հետաքրքիր հետեւող մը միշտ հայ գրական շարժումին։ Այդ թիւերը յայտնութիւն մը եղան ինծի համար, նոր գրողներու խումբի մը յայտնութիւնը, որ նոր համոզումներով, նոր սկզբունքներով կը նետուէր լրագրական ասպարէզը, հին տիրացուական ձկտումներու դէմ մաքառելու և հայ լրագրութեան տալու այն ազնուութիւնը և արժանապատուութիւնը, զոր հին լրագրողներէն շատեր արհամարհած էին անձնական կիրքի և շահու համար։ Այդ խումբին մասնակցողներուն գրեթէ ամէնքն ալ ծանօթ էին ինծի. կրթական ընկերութեանց գործօն անդամներ եղած էին մեծ մասը, և առիթ ունեցած էի դատել անոնց մտքի աշխոյժը և հանրային գործերու մասին ցոյց տուած անկեղծ հոգածութիւնը։

Այն տարիքին մէջ, ուր կեանքը վարդ գոյներով կը ներկայանայ մեզ, և սիրտը փակ է պատրանքներուն առջեւ, խանդով ողջունեցի այդ երեւումը, որ կազդոյր կը բերէր մեր գրականութեան ամենաղիրկ երազներուն։ Հեռուէն հետեւեցայ այդ խումբին անդրանիկ ջանքերուն։ Հաւատարիմ ընթերցող մըն էի Արեւելքին, որ հետզհետէ կը զարգանար և ուր գրողները հեղինակութիւն ստանալ կը սկսէին. Տպագրական սխալները, լեզուի սխալները, որոնք առաջին ամիսներուն շատ աչքի կը զարնէին, հետզհետէ կ'անհետանային, տեղի տալով լրագրողի փորձառութեան։ Հին ուռուցիկ գրականութիւնը տեղ չունէր այս նոր կաճառին մէջ. «հոգի»ի, «վարդ»ի, «սոխակ»ի բռնաբացած նմանաբանութիւնները, դպրոցականի յաւակնոտ ճառերը, պատուելիական քնարեր գրուածները, բացագանչութեանց այն հաւաքածոները բոլոր, որոնք վերացական սերունդի մը հոգեկան գլխաւոր սնունդը կը կազմէին այն ատեն և ազատ մուտք ունէին հին հայ լրագրութեան մէջ, կը վտարուէին անկէ։ Օրը օրին ապրուած կեանքը, ժողովուրդին բարքերուն ուսումնասիրութիւնը, ազգային միջավայրի մանրավէպներ, քրոնիկներ և նորավէպներ առողջ ու նուրբ գրականութեան մը նախախայրիքը կը բերէին հոն։ Գիտութիւնը ժողովրդական ընելու առաջին փորձերը կ'ընէր մեր գրող երիտասարդներուն ամէնէն գիտունը, որ Մ...ի վերջին վեցամսեայ շրջանին մէջ ալ գրեց շարք մը գիտական յօդուածներ, համեմուած միշտ իր նուրբ սրամտութեամբ, և որ մեր աշխատակիցը կը մնայ միշտ Արեւելքի մէջ ալ։ Ու բոլոր նորահաս գրողները մուտք կը գտնէին հոն, բաւական է որ տաղանդ ունենային, և ծանծաղամիտ չըլլային։

Արեւելք իր հրատարակութենէն վեց ամիս ետքը միակ հայերէն օրաթերթը կը մնար այն պայմանագրով, զոր Արեւելքի վարչութիւնը կը կնքէր Իւթիւճեան Կարապետ էֆէնտիի հետ և որով հայ լրագրութեան ամէնէն տարեց վաստակաւորը, իր թերթին հրատարակութիւնը այդ նոր վարչութեան յանձնելով, յոգնած ու հիւանդ, կը քաշուէր ասպարէզէն՝ աւելի երիտասարդներու թողլով զայն։

* *

1884ի վերջերը, Արեւելք արդէն ստացած էր զօրաւոր կազմակերպութիւն մը ու մեծ ծաւալում։ Ազգային խնդիրներուն մէջ, իր ձայնը կշիռ ունէր, որովհետեւ ընթերցողները կը զգային թէ այդ ձայնը ներշնչուած չէր անձնական շահէ, այլ անկեղծ երիտասարդներու խումբի մը համոզմանց արձագանգը կը բերէր հանրութեան։ Պաշտօնական և առեւտրական շրջանակներու համար, այդ թերթը ստացած էր առաջնակարգ դիրքը հայ լրագրութեան մէջ։ Գալով գրողներուն, անոնց համար պատիւ մը նկատուած էր Արեւելքի մէջ երեւալ, որովհետեւ խմբագրութիւնը շատ խստապահանջ էր հոն ընդունելիք յօդուածներուն նկատմամբ։

Պոլիս դարձիս, այցելեցի Արեւելքի խմբատունը, որ Նորատունկեան խանն էր միշտ, նոյն այն սենեակներուն մէջ ուր 14 տարի ետքը կը գրեմ այս տողերը։ Յօդուած մը պատրաստած էի, Ֆ...Բ...Լ...Դ..., ուր խօսած էի Լոնտոնի ժողովրդեան բարքերուն վրայ։ Եւրոպա անցուած երեք տարիներ ի հարկէ շատ փոխած էին համոզումներս գրականութեան մասին։ Պատանեկութեան առաջին ներշնչումները, բանաստեղծական յաւակնոտ ձգտումները, բուռն խանդավառութիւնը տեղի տուած էին աւելի գրական մտածումներու։ Հզօր միտքերու գրացնութիւնը, գրական հսկայ գործերու միջավայրը զգացնել տուած էին ինծի ոչնչութիւնը բոլոր այն ճամարտակի գրուածներուն որոնց բողոքումն հանդիսատես ու քիչ մըն ալ մասնակից եղած էի։ Ուստի սակաւապետ ոճով ներկայացուցած էի այդ յօդուածին մէջ այն տպաւորութիւնները զորս Լոնտոն թողած էր վրաս, միայն թէ — և ասիկա տկարութիւն մըն էր առաջին տարիներու միամիտ յափշտակութիւններէն և հաւաքներէն մնացած դեռ — յօդուածին գլուխն իսկ կը յիշէի Վիգթոր Հիւկօն, «մեծ քերթողը», «մեծ իմաստասէրը»...։

Արեւելքի սրամիտ վարիչներէն մէկը, որուն կարդացի յօդուածը, երբ աւարտեցի զայն, ըսաւ ինծի.

— Յօդուածդ կը հրատարակենք վաղն իսկ։ Միայն թէ կը տեսնեմ որ հինցած սխտերը շուտ չեն բուժուիր։ Եթէ խորհրդիս կ'անսաս, վերցուր Վիգթոր Հիւկօ, «մեծ քերթողը» «մեծ իմաստասէրը»ը. ատոնք ա՛լ շատ հինցան։

Մտածեցի որ իրաւունք ունի և հետեւեցայ խորհրդին, առանց վիրաւորուելու։

Հիմայ, մեր նորերը աւելի խստապահանջ են. երբ իրենց յօդուածներէն մաս մը կոկենք կամ յապաւենք ճաշակի նկատումներով, գանգատներ կը լսուին, վիրաւորանքներ յառաջ կու գան և կան ալ որ բոլորովին քէն կ'ընեն։ Ասիկա ցաւալի երեւոյթ մըն է, ախտանշան յաւակնոտութեան զարգացումի մը՝ որ կը վարակէ մեր նոր սերունդի գրողներէն մէկ մասը։

* *

Արեւելքի վարչական խորհրդին անդամները, թէև տարբեր միջավայրներու մէջ դաստիարակուած, ոմանք հոս, ոմանք Ֆրանսա, Գերմանիա և Իտալիա, թէև կարգ մը խնդիրներու մէջ յաճախ տարակարծիք, սակայն միշտ համերաշխ կը մնային սկզբունքի խնդիրներու վրայ։ Թերթին ուղղութիւնը, եթէ երբեք աղաւաղեցաւ Պատրիարքարանի ժողովականութեան պաշտօններէ զորս երբեմն կը վարէին վարչական խորհրդի անդամներէն ոմանք, սակայն երբեք Արեւելք չպաշտպանեց դատ մը որ օգտակար չըլլար հանրային շահերուն, ու հակառակութեան մէջ գնէր խմբագրութիւնը. Ծագած անհամաձայնութիւնները շուտ կը դադրէին, որովհետեւ աշխատողները գիտէին փոխադարձ զոհողութիւններ ընել, ինչ որ գլխաւոր պայմանն է հաւաքական գործունէութեան։ Գրական խնդիրներու մէջ ալ երբեմն տեսութեան տարբերութիւններ կը ծագէին իրենց մէջ, սակայն համաձայնութիւնը շուտ կու գար։

Այդպիսի անհամաձայնութիւն մը քիչ մնաց որ պիտի յուսահատեցնէր մեր այսօրուան ամէնէն համակրելի գրագէտներէն մէկը, իր առաջին քայլերուն մէջ կասեցնելով զայն։ 1887ի վերջերն էր։ Տիգրան Կամսարական, սիմակ մը դեռ, տեղական կեանքէ վէպ մը գրած էր և վարչական խորհրդին ներկայացուցած էր զայն Արեւելքի մէջ հրատարակուելու համար։ Վէպը յանդուգն էր քիչ մը, Ֆրանսայի գրական նոր դպրոցէն ներշնչուած։ Խօսակցութիւնները ժողովրդական լեզուով էին, «Վիգէկլի լեզուով» ինչպէս ըսած էր վարչական խորհրդի անդամ մը, որ քանի մը ուրիշ ընկերներու հետ, անյարմար նկատած էր այդ գրուածը Արեւելքի թերթօնին համար, մինչդեռ ուրիշներ պնդած էին թէ արժանի է լոյս տեսնելու օրաթերթին մէջ. Այս անհամաձայնութեան վերջ տալու համար, որոշուած էր վարչական խորհրդի անդամներէն դուրս իրաւարարի մը վճռին յանձնել վէպը։ Իրաւարարը կարծիք յայտնած էր ի նպաստ հրատարակման, և այսպէս լոյս տեսաւ Վարժապետին Աղջիկը, որ այնչափ համակրական ընդունելութիւն պիտի գտնէր ընթերցողներուն քով։

* *

Արեւելքի առաջին տարիներէն յիշատակ մըն ալ, այս տողերը վերջացնելէ առաջ։

1887 Մայիսի 6ն էր։ Նոյն օրը Արեւելքի հազարերորդ թիւը հրատարակ ելած էր և վարչական խորհրդի անդամները քանի մը բարեկամներու հետ, որոնց մէջ կը գտնուէր այս տողերը գրողն ալ, Մեծ Կղզի Խրիստոսի բլուրին վրայ, հացկերոյթով մը կը տօնէին Արեւելքի հազարթուակը։ Լուսնի պայծառ գիշեր մըն էր, ու մեր առջեւ կը տարածուէր Մարմարան արծաթ ցոլքերով ողողուած։ Եղեւիններու լուսանցքներէն կը դիտէինք հեռուն երկինքը, ջուրերուն խառնուած, որոնք կ'երթային կորսուիլ հորիզոնին անհունութեան մէջ։ Ամէնքն ալ նոյն աշխոյժով, նոյն սիրով կը խօսէին Արեւելքի անցուցած երեք տարիներուն վրայ, հաստատ համոզմով թէ նոյն յարատեւութիւնը պիտի մնայ միշտ իրենց մէջ, գաղափարներու նոյն համերաշխութիւնը, սրտի նոյն կապը որ միացուցած էր զիրենք։

Այսօր, երբ նոյնչափ գաղափարակից ընկերներով կը սկսինք աշխատակցիլ օրաթերթ Արեւելքին, որ շարունակութիւնն է նաև Մ...ի վերջին վեցամսեայ շրջանին, կը յիշեմ այդ երեկոյթը, հոն յայտնուած յարատեւութեան հաւատքը, ու նոյն հաւատքով կը տեսնեմ ես ալ վերերեւումը Արեւելքին, որ նորէն կու գայ իր դերը վարել մեր առօրեայ կեանքին մէջ, օգտակար գործունէութեան բազմաթիւ տարիներ իր ետին, և իր առջին նոր ասպարէզ մը՝ ուր կը մտնէ առոյգ ուժերով։

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

ՃԻԼՏԱ
(ԻՐԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ)

Կէզիրէի հովանուտ ծառուղին երկայնութեամբ, որուն մէկ կողմը կը հոսի Նեղոսը՝ արմաւենիի պուրակներով եզերուած՝ պղտոր ու փրփրալից, ու միւս կողմը կը տարածուէին արեւէն խանձած մարգագետիններ՝ դէպ ի Բուրգերը տանող ճամբուն վրայ, կառքերու անվերջ շարքը կը սկսէր հասնիլ արագ թաւալումներով։ Քաղքին տաճկ. ու ազնուականներէն նեղացած ամոլներ, իրենց պչրանքն ու արդուզարդը ցուցադրելուն մէջ հաճոյք գտնող կիներ, «վիքթորիա»ներու մէջ ընկողմանած կամ վարելով թիթեռաչարժ «պրիք»ներ, կը կտրէին կ'անցնէին Գասր-էլ-Նիլի հոյակերտ կամուրջը, դէպ ի ծառուղին գալով, — Գահիրէցիներուն Պուա տը Պուլոնը։ Կիրակի իրիկուն էր, ու բազմութիւնը սովորականէն աւելի շատ, հարուստ ու աշխարհիկ բազմութիւն մը որուն մէջ անխօս մրցում մը կար գեղեցկութեան ու պերճանքի, նայուածքի ու շարժուածքի հրապոյրներու։ Երիվարներուն դոփիւնը, տեղ տեղ, փոշիի ամպեր կը հանէր որոնց մէջէն ընդնշմարուող ու անհետացող սիլուէթները դիցաբանական պատկերի մը պատրանքը կ'ընծայէին հեռուէն։

— «Կը տեսնե՞ս սա աններդաշնակ զոյգը», ըսաւ յանկարծ ընկերս՝ դէպ ի մեր կողմը եկող շքեղ լանտոյ մը ցուցնելով որուն մէջ գեղանի կին մը ու խոժոռ դէմքով ծերուկ մը բազմած էին, կինը հազիւ տասնըութ տարեկան, ժպտուն, սիրուն, պէպէկ մը գրեթէ, ու մարդը վաթսունի մօտ։ «Կէզիրէ Բալէս»ի պարտէզին առջեւ կը գտնուէինք ուր սովորութիւն է պահ մը կանգ առնել, ակնարկ մը նետելու համար իր երբեմնի ճոխութեամբը համբաւաւոր այդ ապարանքին վրայ՝ հիմա պանդոկի վերածուած, ու անցնող [...] կառքերուն վրայ։ Այդ դադարի շնորհիւ, նշմարեցի արդարեւ որ մանկամարդ կնոջը ոսկեթել գանգուրներուն ու վարդագոյն այտերուն քով՝ տխուր հակապատկեր մը կը ներկայացնէին իր քովինին սև ներկուած մազն ու պեխերը և թմթուկած եռեսները, և ասոր համար ըլլալու էր որ ամէնուն ուշադրութեան առարկայ դարձած էին։

— Գրաւ կը դնեմ որ, յարեց ընկերս՝ առանց պատասխանիս սպասելու, հայր ու աղջիկ կարծեցիր զանոնք։

— Ուրիշ ի՞նչ կրնան ըլլալ...։

— Էրի՛կ կնիկ են. այդ շնորհալի աղջիկը, զոր կը տեսնես, իր երիտասարդութիւնն ու գեղեցկութիւնը յօժարութեամբ նուիրած է այդ խոժոռ հարուստին, երբ և դրամատէր։ Երկու տարուան կարգուած են ու խենդի պէս կը սիրեն զիրար։

Կը նշմարէի որ յուզմունքի չէշտ մը կար ընկերոջս ձայնին մէջ. տենդոտ շարժումներով կ'երերտկար կառքին մէջ՝ դէպ ի լանտոյին կողմը դառնալով զոր արդէն մեր ետին ձգած էինք։ — «Ուրեմն այդքա՞ն մօտէ՞ն կը ճանչնաս զիրենք» հարցուցի. — «Կը ճանչնայի, բայց հիմակ օտարականներ ենք իրարու համար։»

Սիրային արկածի մը գաղտնիքը կար այս կիսատ բառերուն տակ, և ստիպեցի որ պատմէ։ — «Մեծ բան մը չէ, ըսաւ, ու րնաւ հետաքրքրական։ Ո՛չ մենամարտ, ո՛չ ժամադրութիւն, ո՛չ սիրային տոմս, ատոնց ոչ մէկը կայ իմ պատմելիքիս մէջ։»

Քիչ ետքը, գետին եզրը գտնուող բացօթեայ գարեջրատան մը ծայրը կ'առանձնանայինք, կ'անշաղարդ կամարի մը տակ, ու բարեկամս ձեռք կ'առնէր խօսքին թելը։

— Ես ալ՝ քեզի պէս ու ամէնուն պէս՝ հայր ու աղջիկ կարծեցի զանոնք, առջի տեսնելուս, երբ հմայուած կը մնայի տպաւորութեան մը տակ որուն չէի գիտեր ի՛նչ անուն տալ. բայց երբ իմացայ որ այդ ծաղկատի կինը այդ զառամեալին ամուսինն է, զայրոյթի պէս բան մը խառնուեցաւ տպաւորութեանս որ այն ատենը, կարծեմ, սիրոյ փոխուեցաւ։ Ի՛նչ տխմար ենք էրիկ մարդերս. կին մը որքան աւելի դժբաղդ տեսնենք՝ այնքան աւելի կը յուրինք անոր ու սփոփանք մը կարենալ ընծայելուն մէջ գոհացում կը փնտռենք, իբր թէ Կրաձիէլլաներու և Բօլ ու Վիրժինիներու օրերուն մէջ ապրինք։ Ես ալ այս միամտութիւնը ունեցայ որուն միակ օգուտը եղաւ՝ գործնական դաս մը առնելս ժամանակակից կամ դարավերջիկ, ինչպէս որ կ'ուզես, կիներու խէլին վրայ։ Այնպէս կը հաւատայի որ այս կինը դժբաղդ էր այդ մարդուն քով, զոհ մը սպրդած...։

— Կարելի չէ՞ր արդեօք, ընդմիջեցի ծիծաղելով, որ քիչ մը կրճատէիր խորհրդածութիւնները զորս ամէն օր կը կարդանք ալ դէն վէպերու մէջ։

— Իրաւունք ունիս. երկու բառով լրմնցնեմ ուրեմն։ Սիրահարներու բաղդը որ հարստացողներու բաղդին պէս կոյր ու քմահաճ չէ, ճամբուս վրայ դրաւ յանկարծ ընտանիք մը որ ինծի բարեկամ ըլլալով «անոնց» ալ ծանօթ էր։ Այդ ընտանիքին շնորհիւ ներկայացուեցայ երջանիկ ծերունիին ու կնոջը՝ Ճիլտային. և օր մըն ալ երեկոյթի հրաւիրուեցայ տուներնին։ Ա՜հ, այդ երեկոյթը. ի՛նչ հոգեկան տառապանքներ պատճառեց ինծի օրերով առաջ. մինչեւ իսկ վերջին վայրկեանին կը վարանէի երթալու, վախնալով որ չըլլայ թէ երիտասարդական արփիւս մեր գլխ սիրային արկածի մը ողբերգական պատճառ դառնար. մինչեւ այն ատեն, աչքի ու խօսակցութեան վայելքը միայն ունեցած էի այդ կնոջ հետ. բայց եթէ չզսպելով ինքզինքս, պարի մը սպասման կամ շամպանիի բաժակ մը պարպած ատեններս՝ սիրտս բանայի անոր, ի՞նչ կ'ըլլար հետեւանքը. ասիկա ամէնէն աւելի տանջող մտածումն ամուսինն էր. ծերերուն նախանձին վրայ ահռելի գաղափար մը ունեցած եմ միշտ. այդ մարդը կրնար փորձանք մը բերել գլխուս, եթէ պզտիկ կասկած մը ունենար որ կը սիրաբանիմ Ճիլտային հետ։ Բայց վերջապէս գացի...։

Մէյ մէկ սիկառ վառեցինք ու երկրորդ գարեջուր մըն ալ ապսպրելով, պահ մը ընդհատեցինք խօսակցութիւննիս. երեկոյթին նկարագրութեան վերապահուած միջոցն էր այդ, որուն յոգնութիւնը կը խնայէի բարեկամիս. չէ՞ մի որ ամէն երեկոյթները իրարու կը նմանին ու սիրային յայտնութիւնները իրենց շահեկանութիւնը կորսնցուցած են այլ եւս. նորութիւն մը չի կար անոնց մէջ։

— Նորութիւնը հոն է որ, շարունակեց, սէրս յայտնելու առիթը չպակսեցաւ և ես չուզեցի օգտուիլ, չէ թէ չհամարձակելուս, այլ անոր համար որ երեւակայութեանս մէջ կազմած ամբողջ շէնքիս կործանումը տեսայ ակնթարթի մը մէջ։ Ճիլտային հետ բաւական մտերմանալս, եւ երբ անգամ կիսատ ձայնով կը խօսէի ու անտարբեր երեւոյթ մը տալ կ'աշխատէի ինքզինքիս որ չըլլայ թէ ամուսինը շէտերէս կամ դիմագիծերէս գուշակէր թէ տենդոտ համակրանք մը ունիմ կնոջը նկատմամբ։ Վալսի մը երկրորդ շրջանը բոլորելու վրայ էինք, երբ «կը ներէք, գլուխս կը դառնայ, քիչ մը ամուսնիս քով պիտի երթամ» ըսաւ, ու առանց ժամանակ տալու որ առաջնորդեմ զինքը, հեռացաւ. այդ միջոցին ծերունին տանտէրը հրաւիրուած էր քանի մը օրիորդներէ որոնց հետ կը խնդար կը խօսէր. կնոջը ներկայութիւնը ցրուութիւն մը առաջ բերաւ խումբին մէջ, և Ճիլտա՝ երիկը թեւ առնելով՝ զարդասենեակ մը տարաւ որ ծխարանի կը ծառայէր այն գիշերը։ Ի՛նչ մեղքս պահեմ, հետաքրքրուեցայ գիտնալու թէ ի՛նչ կ'անցնէր կը դառնար միջերնին. արդեօք ինծմով կը զբաղէին, երկանը նախանձը արթնցած էր։ Պզտիկ արտադող մը եկած էր վրաս, քիչ մը դիւթականութեան վախէս ու քիչ մըն ալ մեղքնալով այդ խեղճ փափուկ արարածը այն գազրելի մարդուն ձեռքին տակ։ Թիկնաթոռի մը վրայ նստայ, զարդասենեակին դրան մօտ, որ բաց էր։ Ու ի՛նչ լսեմ... կինն էր որ էրիկը կը նախանձէր երեկոյթին մէջ գտնուող կիներէն ու աղջիկներէն, «նորէ՞ն սկսար» ըսելով։ Ճիշդ երեւակայածիս հակառակը. իրաւ սէ՞ր մը կար այս արտառոց նախանձին տակ թէ ոչ երկանը հարստութիւնն էր նախանձի առարկան։ Հաւանականը այս վերջինն էր, և աւելի գէշ։ Ի՛նչ գաղափարներով սնած մեծցած ըլլալու էր այդ տասնըութ տարեկան աղջիկը որ վաթսուն տարու մարդուն խօժոռաց... անգամ կը նախանձէր իբր թէ իրեն արժանի երիտասարդ մը եղած ըլլար։ Ճիլտային նկատմամբ ունեցած սէրս ատելութեան փոխուեցաւ, բզկտելս կու գար այդ կինը։

Գարեջուրի գաւաթները երրորդեցինք։ Պատմութիւնը վերջացած էր գրեթէ. աւելցուց միայն որ, կէս ժամ ետքը, առանց առտուին սպասելու, քաղաքավարութեամբ հրաժեշտ առած էր, անգամ մըն ալ այդ տունը ոտք չկոխելու մտադրութեամբ։

— Հիմակ, ամէն անգամ որ կը տեսնեմ այդ զոյգը, խորշանք մը, զզուանք մը կը զգամ պարզապէս. Ճիլտան ա՛լ կին մը չէ իմ աչքիս, այլ կինն է, վերջացող դարուն կինը, որուն համար էրիկ մարդուն տարիքը, բնաւորութիւնը, տգեղութիւնը նշանակութիւն չունին, այլ դրամը միայն. ինքը բացառութիւն մը չէր իր սեռին մէջ, բացառութիւնը ես էի որ դեռ վիպային գաղափարներու և բանաստեղծական զգացումներու կը հաւատայի... մինչեւ այն իրիկունը։

Կիները դատելու մեր եռանդին մէջ՝ մոռցեր էինք ժամը։ Մութը կոխած էր արդէն ու դիմացի եզերքը՝ Գասր-էլ-Նիլի հսկայ զօրանոցին բիւրաւոր կանթեղները իրենց պղպջուն լոյսերը կը ցանցնէին Նեղոսի ալիքներուն վրայ. լուռ հանդարտութիւն մը կը տիրէր, զոր հազիւ կը խանգարէին լաստաձեւ նաւակի մը թիակներուն բախումը մանրիկ ալիքներուն դէմ, ու պոռչտուքները խափչիկ տղաքներուն որոնք կը լողային ջուրին հետ, աւազին վրայ։ Ծառուղին, ուր դեռ ժամ մը առաջ հարստութեան և արդուզարդի չայլ ցուցադրութիւն մը կը պարզուէր, նորէն գտած էր իր սաղի պարզուկ ու աղուոր վեհութիւնը, իր խորհրդաւոր լռութեամբն ու հմայքովը կարծես իրաւունք տալ ուզելով բարեկամիս, թէ ճշմարիտ բանաստեղծութիւնը՝ հոն, բնութեան ծոցին մէջ միայն գտնել կարելի է, ինչ որ իր հաւատքը եղած էր կրած պատրանքէն ի վեր։

Հանդարտ քայլերով քաղքին ճամբան ձեռք առինք։

ՏԻԳՐԱՆ ԱՐՓԻԱՐԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ

Մեր այսօրուան թուով կը սկսինք հրատարակել, ՉՈՐՐՈՐԴ ԵՐԵՍԻ մէջ, Էմիլ Ռիշպուրի հետաքրքրական ու գեղեցիկ մէկ վէպը, ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ, — որ հեղինակին ամենէն աւելի ընդունելութիւն գտած գործերէն մէկն է, — Արեւելքի համար յատկապէս հայերէնի թարգմանուած Կարապետ էֆ. Իւթիւճեանի կողմէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Ս. Էջմիածնի պաշտօնաթերթը կը ծանուցանէ թէ Սինոդը՝ Վրաստանի և Իմէրէթի թեմին (Թիֆլիզ) Կոնսիստորիայի գրաւոր դիմումին վրայ՝ որոշեր է ծանուցանել Ռուսաստանի Հայոց բոլոր հոգեւոր իշխանութիւններուն թէ կաթոլիկ, բողոքական, ասորի և հոյնչ հասարակութեանց խնդրանքին համաձայն, արտօնուած են կատարել անոնց հոգեւոր պէտքերը։

—Քաղ. Ժողովը իր վերջին նստին մէջ մերժելով դրամօժիտի վրայ տուրք առնելու մասին Տնտեսական Խորհրդին կողմէ ներկայացուած առաջարկութիւնը, որոշած էր միայն որ Փոխանորդարանին մէջ տոմար մը սահմանուի որպէս զի փափաքողները կարենան անոր մէջ իրենց օժիտը արձանագրել տալ։ Սակայն Կրօն. Ժողովը իր վերջին նստին մէջ բացարձակ հրահանգ տուաւ Պատր. Փոխանորդ Հօր որ չըլլայ թէ դրամական որ և է արձանագրութիւն կատարուի նոյն տոմարին մէջ, քանի որ կերպով մը դրամօժիտի արձանագրութիւն կը նշանակէ զոր Կրօն. Ժողովը քանիցս մերժած է արդէն։ Կրօն. Ժողովը կը թոյլատրէ միայն որ նոյն տետրին մէջ արձանագրուին զգեստեղէն, զարդ և ուրիշ նուէրներ։

—Ուսուցչութեան ընտրելեաց քննիչ յանձնաժողովը երէկ իր երրորդ նիստը գումարեց Բերայի մանկապարտէզի սրահին մէջ, նախագահութեամբ Տ. Գէորգ եպիսկ. Սրէջեանի և ատենապետութեամբ Սուքէնեան Աւետիս էֆէնտիի։ Յանձնաժողովը իր յառաջիկայ ուրբաթի նիստին մէջ, (7 օգոստոս, ժամ 2) ըստ կանխորոշ յայտարարութեան, պիտի կատարէ «պատմութեան, Աշխարհագրութեան, Օրէնսգիտական, Տնտեսագիտական և Մանկավարժական» ճիւղերու քննութիւնները։

—Երեւանի նահանգապետը հաղորդած ըլլալով Ս. Էջմիածնին թէ Ջանջլուայ Ս. Կարապետի վանքը մնացուած է երկրաշարժէն և կործանման վտանգ կը սպառնայ, Սինոդը գործակալներուն և գաւառապետներուն միջոցաւ պատուիրած է ժողովրդին որ մինչեւ այդ վանքին նորոգուիլը ուխտագնացութեան չերթան։

—Ծանուցուած էր արդէն թէ ռուսահայ Յովհաննէս Խուդաբեան կտակած է 112,000 րուպլի բարեգործական նպատակի համար, պայմանաւ որ անոր տոկոսները միայն գործածուին։ Թիֆլիզէն կը գրեն մեզ թէ այդ տոկոսները, որոնք տարեկան 6000 րուպլիի գումար մը կը կազմեն (75000 ղրշ.) պիտի յատկանան որբանոցի մը որ պիտի հաստատուի Կովկասի մէջ։

—Մարզուանի Ս. Աստուածածնայ վանքին համար տնօրէն ժողով մը կազմուած է Նիկողոս Վ. Ֆրանկիւլեանէ, Եղիա վարդապետէ և Իրրլիանոսեան Գէորգ Աբեղայէ։

Ասոնք Ս. Պատրիարք Հօր դիմած և խնդրած են որ յիշեալ վանքին վանահայր մը կարգուի որուն համար ընտրելի ներկայացուցած են Տ. Սահակ Բագրեւանդեան, Տ. Ցուսիկ Եամէրեան և Տ. Դնէլ Դպլմքեարեան վարդապետները։ Տնօրէն Ժողովը կը գանգատի թէ վանքին վարչութիւնը խեղ մը աշխարհականներու ձեռքը մնացած ըլլալով, Վանահօր մը անուանումը շատ սախպողական է։

—Նիկոմիդիոյ Տիւզճէ գիւղացիք, որ 40 տունէ կը բաղկանան, հանրագիր մը ղրկած են Պատրիարքարան և յայտնելով թէ առանց քահանայի մնացած են և այս մասին իրենց առաջնորդին ըրած դիմումները բոլորովին ապարդիւն կը մնան, խնդրած են որ դոնէ Պատրիարքարանը հաճի պաշտօնով քահանայ մը ղրկել որպէս զի հոգեւորապէս մխիթարուին և պսակադրի երեւս տեսնեն։

—Սամաթիոյ Թաղ. Խորհուրդը խմբովին հրաժարած էր։ Ս. Պատրիարքին յանձնարարութեամբ՝ Փոխանորդ Հայրը յաջողած է համոզել այդ Խորհրդին վեց անդամները շարունակել իրենց պաշտօնը, աւելցնելով անոնց վրայ Փալճեան Սնովք, Սրմաքէշեան Յովսէփ եւ Մկրտիչեան Թորոս էֆէնտիները։ Ս. Պատրիարքը հաստատեց այս վերջին երեք նոր ընտրուած անդամներուն պաշտօնը։

—Երզնկայի առաջն. տեղապահ Տ. Դանիէլ վարդապետ իր վիճակին եկեղեցիներուն համար Ս. Միւռոն խնդրած է։

—Մայր եկեղեցիի աւագերէց Տ. Աճառեան քահանայ կրկին անգամ խնդրած է Ս. Պատրիարքէն որ քահանայից դասը Կրօն. Ժողովին վերջին որոշման համեմատ չորս եկեղեցիներուն վրայ չբաժնուի, եւ բատ առաջնոյն անխտիր պաշտօնավարեն։ Ս. Պատրիարքը Կրօն. Ժողովին յանձնեց խնդիրը։

—Տնտեսական Խորհուրդը երէկ իր շաբաթական նիստը ըրաւ Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ և զբաղեցաւ Սկիւտարի, Գուրուչեշմէի, Մայր եկեղեցիի և Սամաթիոյ Նոր Թաղի վերաբերեալ կտակային, կալուածական և հաշուական խնդիրներով։

Մթէննայի Թաղ. Խորհուրդը տեղւոյն եկեղեցիին նորոգութեան կարօտ ըլլալը յայտնած և ժապաւինեալ տոմար մը խնդրած էր հանգանակութեան համար։ Տնտեսական Խորհուրդը պաշտօն տուաւ իր անդամներէն Բիւրքճեան Ն... Կարապետ էֆէնտիի որ ընկերանալով ճարտարապետ Պապայեան Անտոն էֆէնտիի, տեղւոյն վրայ ճարտարապետական քննութիւն մը կատարեն և արդիւնքը տեղեկագրեն Խորհրդին, վերջնական կարգադրութիւն մը ընելու համար։

—Պէրլինի Համալսարանը 1897-98 շրջանին ունեցած է 26 հայ ուսանողներ որոնցմէ 22ը Ռուսահայ, 3ը Տաճկահայ և 1ը Պարսկահայ։ Ասոնցմէ 15ը միայն հայերէն գիտեն։ Տաճկահայերէ 2ը բժշկութեան և 1ը քաղաքական տնտեսութեան դասերուն հետեւած են։ Այս վերջին ճիւղին հետեւող ռուսահայ ուսանողներուն թիւը ամէնէն սակաւն է։ Մնացեալները կը հետեւին բժշկութեան, բնագիտութեան, բնալուծութեան, մանկավարժութեան, ևն։

ԼԻՄ ԱՆԱՊԱՏԸ

Վանէն կը գրեն մեզ 15 Յուլիս թուականով.

«Լիմ անապատի վանքին վիճակը շատ անզգածացուցիչ պայմաններու մէջ կը գտնուէր։ Վանքը հակառակ իր թեմին մէջ գտնուած 16 գիւղերու անուղղակի հասոյթին, բերրի ագարակներուն և Ռոտոսթօ ու զանազան կողմեր ինչպէս նաև տեղւոյս մէջ [illegible] հասութաբեր կալուածներուն, [illegible] կրնար ինքզինքը ապրեցնել և բեռ կ՚ըլլայ ժողովրդին վրայ։

«Վանքը հիմա ունի 9 վարդապետ՝ մեծ մասը անկար, 7 ծերուկ տիրացուներ և 6–7 զանազան աշխատաւորներ, անոնց ալ մեծ մասը ծեր։

«Վանքին մէջ կը գտնուին 3000ի մօտ տպուած և 300 ալ ձեռագիր գիրքեր՝ որոնք տարիներէ ի վեր խառն ի խուռն դիզուած կը մնան փականքի տակ, որովհետեւ վանականները բնաւ չեն ուզեր ու չեն ալ կրնար օգտուիլ անոնցմէ։

«Այս անկերպարան վիճակին դարման մը տանելու համար, ասկէ քանի մը երկու ամիս առաջ Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ անապատի վանահայրական փոխանորդ Տ. Յովսէփ եպիսկոպոսին յանձնարարուած էր գրաւորապէս որ Լիմ անապատի վանքին վանահայրական փոխանորդութիւնը ստանձնելով, քիչ մը բարեկարգէ վանքին վիճակը։ Յովսէփ եպիսկոպոս եկաւ և Միաբանութեան մէջ եղած գժտութիւնները դադրեցնելով բաւական լաւ տնօրինութիւններ ըրաւ վանքին վիճակը բարեկարգելու համար։ Այս մասին ընդարձակ ու չափազանց տեղեկագիր մըն ալ ուղղեց Ս. Պատրիարքին։ Յուսալի է որ իր պաշտօնավարութիւնը օգուտ մը ըլլայ որչափ վանքին, նոյնչափ ալ տեղւոյն հայ հասարակութեան։»

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Արեւ-Էլ-ի վերերեւման առթիւ հայ բերբերու կողմէ արտայայտուած խնդակցութեան համար կը փութանք մեր շնորհակալութիւնը յայտնել մեր մեծարգոյ պաշտօնակիցներուն։ Շնորհակալութիւն նաեւ այն բոլոր համակրական արտայայտութեանց համար որոնք ուղղուեցան մեզ անձամբ կամ գրով՝ թէ՛ Կ. Պոլիս եւ թէ՛ գաւառներէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՆԻԼԱՅԻ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏԻՆ վրայ Վիէննայի թերթերը սա նոր մանրամասնութիւնները կը հաղորդեն.

Յուլիս 19/31ին կէս գիշերէն երկու ժամ ետքը, Մանիլայի սպանիացի զինուորները յանկարծ յարձակեցան քաղքին շուրջը գտնուող ամերիկեան զօրքերուն վրայ. ասոնց յառաջապահները թէև նահանջեցին, սակայն Սպանիացիք չկրնալով դիմանալ Ամերիկացիներու բուռն ընդդիմութեան՝ արիւնալի ճակատամարտէ մը ետք նորէն Մանիլա ապաստանեցան։ Ամերիկացիները շատ մը ռումբ տեղացուցին Սպանիացիներուն վրայ որոնք 500 հոգիի կորուստ ունեցան։ Ամերիկացիներէն 9 հոգի մեռան և 48 վիրաւորուեցան։ Զօրավար Մերիթ հեռագրեց Վաշինկթըն թէ իր զինուորներուն առաջնական վիճակը գոհացուցիչ է. յառաջապահները գրաւած են Մանիլա տանող բոլոր ճամբաները։ Քաղաքը մէկ քանի օրէն անձնատուր պիտի ըլլայ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԸ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ.— Մ. Նահանգաց ծովային նախարարութիւնը մտադիր է կազմել զօրաւոր նաւատորմիղ մը որ պատերազմէն անմիջապէս ետքը եւրոպական ջուրերը պիտի ղրկուի։ Այս վերջին տարիները եւրոպական ջուրերու մէջ ամերիկեան երեք մարտանաւեր միայն կային առանց զրահի։ Այս պատերազմի միջոցին եւրոպական տէրութիւններու հետ եղած վէճերը և ասոնց սպառնալիքները անհրաժեշտ դարձուցած են վերոգրեալ նաւատորմիղին կազմութիւնը։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ.—Եթէ հաշտութիւնը վերջնապէս կնքել կարելի չըլլայ, Մ. Նահանգները անձրեւի եղանակէն, այսինքն աշունէն առաջ զօրք պիտի չղրկեն Քուպա։ Կղզիին ծովեզերքները ամբողջ պիտի պաշարուին։

—Վաշինկթընէն կը հեռագրեն որ եթէ Սպանիոյ ծովեզերքները ռմբակոծելու համար նաւատորմիղ մը ղրկել հարկ ըլլայ, հրամանատարութիւնը պիտի յանձնուի ծովակալ Սէմփսընի որուն երկրորդը պիտի ըլլայ [illegible]։ Շլի պիտի մնայ ամերիկեան ջուրերուն մէջ։

ԲՈՐԹՕ-ՐԻՔՕ.—Ամերիկեան ընդհ. զօրավարը իմանալով որ Սպանիացիք զօրաւոր դիրք մը բռնած են Ափոնիթոյի մէջ, Սան-Ժուանի ճամբուն վրայ, որոշած էր շրջանիկ շարժում մը կատարելով այդ դիրքերը երկու կրակի մէջ առնել։ Այդ շարժումը անցեալ հինգշաբթի սկսաւ՝ զօրավար Պրուք Սէն-Լուի և Ջէնինկսի մարտանաւերուն օգնութեամբ։ 5000 հոգի ցամաք հանեց Արրօյօ, կղզիին հարաւային արեւելեան եզերքին վրայ։ Ասկէ պիտի կրնայ հասնիլ մինչեւ Սան-Ժուանի ու Բոնսէի ճամբան, Ափոնիթոյէն անդին, և Սպանիացիները առնել եռանկիւնի մը մէջ որուն ծայրերը պիտի գրաւեն Ամերիկացիները։ Կը յուսացուի որ սպանիացի զօրավար Օրթէկա, դեռ այս գործողութիւնը չաւարտած, իր դիրքէն հեռանայ, չպաշարուելու համար, որովհետեւ Ամերիկացիք արդէն միեւնոյն գործողութիւնը սկսած են անոր ձախ կողին վրայ։

—Զօրավար Սթոն, հինգ սպայով, լրագրական չորս թղթակիցով և 14 ձիաւորով կատարած յանդուգն հետախուզութեան մէջ յառաջացաւ մինչեւ Արեսիպոյի մօտ, Ատիւնթաս և Ութուատոյի մէջտեղը։ Նպատակն էր ճամբաները քննել և բնիկները ապահովցնել թէ Ամերիկացիք դէշ նպատակ մը չունին։ Ճամբաները յարմար գտնուեցան հետեւակ ու ձիաւոր զօրքերու, բայց թնդանօթներու համար անանցանելի։

—Զօրավար Կարլթոնի կիսաբաժինը հրետաններով բանակած է Բոնսէի հիւսիսային կողմը։ Վերջին լուրի մը նայելով՝ զօրավար Պրուք կը յառաջանայ գրաւելու Թէբիթօ և Եբոմա լեռները, ուրկէ կ՚անցնի Բոնսէէն Սան-Ժուան տանող մեծ ճամբան։

ԲԵՏՐՍԲՈՒՐԿԷՆ կը հեռագրեն թէ հանրային կարծիքը և մամուլը մեծ գոհունակութեամբ ընդունեցին են՝ Մ. Նահանգաց և Սպանիոյ միջեւ հաշտութեան բանակցութիւններու լուրերը։ Ռուս լրագիրները բաղձալով որ խաղաղութիւնը շուտով վերահաստատուի, Սպանիոյ համակերպութիւն կը խրատեն և Մ. Նահանգաց՝ չափաւորութիւն։ Կը շնորհաւորեն Ֆրանսան որ պատիւ ունեցաւ երկու պատերազմիկները մինչեւ միջնորդի դերը կատարելու։ Կը մաղթեն որ Ֆրանսա բոլորովին յաջողի խաղաղասիրական այս գործին մէջ, որուն ի գլուխ հանուելուն համար միւս մեծ տէրութիւնները ամէն կերպով պիտի աջակցին։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՀՕՒԻԼԸՐԻ ամերիկեան հեծելազօրքերու կիսաբաժինը Սանթիակոյէն Լոնկ-Իսլանտ ուղեւորեցաւ։ Զինուորները շոգենաւ նստելէ առաջ բժշկական քննութեան ենթարկուեցան, որպէս զի դեղին տենդի նշաններ ունեցողները զատուին։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՄԱՅԼՍ մերժեց Բորթօ-Րիքոյի ընկերութեան ներկայացուցիչներու առաջարկութիւնը որով կ՚ուզէին բնիկներէ կամաւորներ գրել իբրեւ օժանդակ ամերիկեան բանակին։ Զօրավարը այս մերժումը ըրաւ, յիշելով Քուպացի խումբերու ընթացքը և Կարսիայի ու զօրավար Շէֆթըրի վէճերը։ Զօրավար Մայլս հրամայեց իր մարդոց որ ամէն վէճէ զգուշանան եւ հաղորդակցին Բորթօ Րիքոյի քաղաքներուն սպանիացի պաշտօնեաներուն հետ։

ՇԷՖԹԸՐԻ ԲԱՆԱԿԸ.— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Սանթիակոյի մէջ և շուրջերը գտնուած ամերիկեան զօրքերու առողջական վիճակը աւելի աննպաստ չէր կրնար ըլլալ։ Շէֆթըր, հիմայ կռուելու կարող 900 զօրք միայն ունի։ Սպանիացիները դեռ 100,000 մարդ ունին Քուպայի մէջ, բայց անկարող են այս առիթէն օգտուելու, քանի որ չեն կրնար կղզիին որ և է կողմէն 5 կամ հազար հոգի ղրկել ցամաքի ճամբով։ Իսկ իրենց տորմիղին մեծանալէն յետոյ ծովի ճամբով այդ տեսակ ձեռնարկ մը ընելու մասին մտածելը անգամ աւելորդ է։

ԹՂԹԱԿԻՑԻ ՄԸ ԱՐԿԱԾԸ.—Նիւ-Եորք Հէրըլտի թղթակիցը Բորթօ Րիքոյի մէջ ամերիկեան զինուորներուն առջեւէն երթալու ատեն, Կուաեամայի սպանիական պահակ զօրքերուն ձեռքը ինկաւ, բայց սպանիացի զինուորները փոխանակ զայն բռնելու՝ յայտարարեցին թէ անձնատուր պիտի ըլլան։ Թղթակիցը զարմացած Սպանիացիներու այս տարօրինակ ընթացքին, ետ դարձաւ և զօրավար Մայլսի հաղորդեց թէ Կուաեամօ անձնատուր պիտի ըլլայ։ Զօրավարը չուզեց հաւատալ թէ քաղաք մը ամբողջ զօրքերով կրնայ անձնատուր ըլլալ լրագրական թղթակցի մը։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐԷՆ դրամատէրներու խումբ մը դէպի Բոնսէ ճամբայ ելաւ, Բորթօ Րիքոյի մէջ մեծամեծ գործերու ձեռնարկելու համար։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ.— Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ Սըր Աշմէթ Պարթլէթ հարցուց թէ իրա՞ւ է որ Ռուսիա նորէն հողեր ձեռք անցընելու կ՚աշխատի։ Արտաքին գործոց խորհրդականը պատասխանեց թէ այս մասին պաշտօնական տեղեկութիւն մը չի կայ և Բէքինի կառավարութիւնը շնորհակալութիւն յայտնած է որ ներկայ տագնապի միջոցին Անգլիա իրեն կ՚աջակցի։

—Վաշինկթընի պաշտօնական շրջանակներուն մէջ սպանաամերիկեան պատերազմէն աւելի կարեւորութիւն կու տան՝ Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջեւ անհամաձայնութիւն մը ծագելու հաւանականութեան։ Անոնք կը նկատեն թէ պատերազմ եթէ ծագի անշուշտ պիտի ունենայ Փիլիպպեաններու խնդրին առթիւ առաջ գալիք դժուարութեանց հետ։ Չինաստանի մէջ Ռուսիոյ յարձակումներուն դէմ Մ. Նահանգաց առեւտրական շահերը պաշտպանել անհրաժեշտ կը դառնայ։ Կը կարծեն թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ եթէ դէպք մը պատահի, պատճառ պիտի ըլլայ որ սպանաամերիկեան հաշտութեան պայմաններուն մէջ Փիլիպեանց յատուկ մասը բարեփոխուի։ Վաշինկթընի քաղաքական անձնաւորութիւնները կ՚ըսեն թէ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ Ամերիկա առեւտրական համահաւասար շահեր ունի Անգլիոյ հետ։

—Նովոյէ Վրեմիա խօսելով Լորտ Սոլզպըրիի վերջին բանախօսութեան վրայ, չինական երկաթուղիներու խնդրին առթիւ, գոհունակութիւն կը յայտնէ։ Միւս կողմէ կ՚ըսէ թէ Ռուսիա եթէ Անգլիոյ միանալ ուզէ, շատ դիւրին է ամէնէն առաջ Հնդկաստան լաւ կռուան մըն է Ռուսիոյ համար։ Ռուսիա Չինաստանի մէջ բնաւ պիտի չմտնէ Անգլիոյ։ Ռուս թերթը վերջապէս իրական պատճառ մը չի գտներ երկու ազգերու յարաբերութիւններուն մնալու համար, որովհետեւ Ռուսիա ու Անգլիա իրարու մրցակից չեն կրնար ըլլալ։

Նովոյէ կը յարէ.—«Կ՚երեւայ թէ Ռուսիա ու Անգլիա իրար պիտի չկրնան հասկնալ։ Այս մասին անհատական ջանքերը այնչափ ուշադրաւ են որ Կլատսթոնի և Սոլզպըրիի ջանքերը գնահատման ու յարգանքի արժանի են։ Բայց մէկ քանի հոգիի անձնական ջանքերը ի՞նչ արդիւնք կրնան ունենալ։ Երկու ազգերու միջեւ գաղափարները փոփոխելու համար ժամանակ կ՚անցնի։ Լրագրապետներու և Խորհրդարանին մէջ բանախօսելով հանրային կարծիքը գրգռողներու սխալ մտածումները՝ սղալութեան ատեն վարժարաններու մէջ իրենց ուսած դասերու և ղշացումներու արդիւնքն են։»

—Ամերիկեան բոլոր լրագիրները Չինաստանի խնդրին մէջ Անգլիոյ կողմը կը բռնեն, կը յորդորեն կառավարութիւնը որ Մայրագոյն Արեւելքի մէջ նպաստել ու բարոյապէս աջակցի Անգլիոյ։

ՍՈՒՏԱՆ — Աթպարայի բանակատեղէն կը հեռագրեն թէ Եգիպտոսէն միշտ զինուոր կը հասնի հոն. Հեռագրական թելը դիւրաւ առաջ կ՚երկարի։ Աթպարայէն մինչեւ Աղեքսանդրիա ուղղակի հաղորդակցութիւն կը կատարուի։

—Եգիպտական բանակին Ն. վաշտը, [illegible] հրամանատարութեամբ, Աթպարա ժամանեց։ Ասոնք Սուաքիմէ ճամբայ ելեր են անապատը անցնելով. Սուաքիմէ Պէրպէր տասներեք օրէն հասեր են։ Սուաքիմէն երեսուն մղոն հեռուն ջրհորները չորցած գտնուելով երեսուն մղոն ևս քալեր են առանց ջուր խմելու, բայց վերջապէս ջրհոր մը գտնելով ազատեր են անապատի մէջ ծարաւէ մեռնելու վտանգէն։ Ասոնց հետ կայ ուղտ հեծեալ զօրքերու գումարտակ մը։ Զօրավար Հընթըր գացեր է Շապլուգայի շրջակայ զինուորական յառաջապահ կէտերը։ Նեղոսի եզերքները բնակող բնիկները լուր ղրկեր են եգիպտական զօրքերուն թէ Սուտանցիներու կողմէ ջարդուելու վտանգին մէջ են։ Քիչ մը փոշա բնիկներուն զէնք և ռազմամթերք բաշխեր է։ [illegible] Նոր զինուորներ կը ղրկուին։

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ՓՈԽԱՐՔԱՆ.—Անգլիոյ արտաքին գործոց խորհրդական Պ. Ճորճ Նաթանիէլ Քըրզըն, որ Հնդկաստանի փոխարքայութեան կարեւոր պաշտօնին կոչուեցաւ, Օքսֆորտի նախկին շրջանաւարտներէն է։ 1886ին երեսփոխան ընտրուեցաւ Սաութբորթէ (Լանքաշիր)։ 1885էն 86 Լորտ Սոլզպըրիի անձնական օգնական-քարտուղար կարգուեցաւ և 1891–92ին Հնդկաստանի նախարարութեան խորհրդական։ 1895 յունիս 30էն ի վեր կը վարէր արտաքին գործոց խորհրդականի պաշտօնը։

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Փիլիպպոպոլսէն կը հեռագրեն թէ տասներկու Պուլկար սպայ Սերբիա փախչելով խնդրեր են սերպ բանակին մէջ ծառայել։

—Սերպիա ջնջեց այն տուրքը որ մինչեւ հիմայ կ՚առնուէր Պուլկարիա տարուած նախնական նիւթերէ։ Այս տնօրինութիւն լաւ տպաւորութիւն ըրաւ Սերպիոյ մէջ։

ԻՏԱԼԻԱ.— Հռոմէ եկած տեղեկութիւններուն նայելով, անստոյգ է այն լուրը թէ իտալական կառավարութիւնը ուզած ըլլայ 300 միլիոն փրանքի գումար մը յատկացնել իր տորմիղը զօրացնելու համար։ Նորակազմ Նախարարութիւնը այն կարծիքն է որ առ այժմ կառավարութիւնը նոր փոխառութիւններով պէտք չէ իր ելեւմուտքի հաւասարակշռութիւնը նորէն խանգարէ, ինչ բանի համար ալ որ ըլլայ այդ փոխառութիւնը։ Միւս կողմէ կառավարութիւնը մեծ եռանդով կը զբաղի Իտալիոյ ծովային զօրութիւնը ուժովցնելու խնդրով, որ այդ երկրին համար շատ կենսական է։ Այս ծրագրին արուեստագիտական և տնտեսական կողմերուն ուսումնասիրութիւնը հոկտեմբերի մէջ միայն կրնայ աւարտիլ։

ՄԱՅՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔ.— Չինաստանի շուրջը Անգլիոյ և Ռուսիոյ իրարու հետ մրցելը, դիւանագիտական տեսակէտէն դժուարութիւն մը չի կրնար առաջ բերել երկու կառավարութիւններու միջեւ։ Միայն պէտք է դիտել որ այս մրցման մէջ նորէն Ռուսիա յաջողեցաւ Չինաստանի մէջ նոր առանձնաշնորհումներ ձեռք անցընել։ Չինական կառավարութիւնը հրաման հանեց որ Մանչուրիի ռուսական գիծին վրայ գտնուած այն հողերը որոնք անհրաժեշտ են գիծերու շինութեան համար, տէրերէն բռնի կերպով գնուին։ Այս հրամանին գործադրութեան ատեն պէտք է չինական և ռուսական պաշտօնեաները ձեռք ձեռքի տուած գործեն։ Մինչեւ հիմա հողերու տէրերը մերժած էին իրենց սեփականութիւնները ծախել և ասով Մանչուրիի մէջ ռուսական գիծի մը շինութիւնը դժուարացուցած։ Չինական կառավարութեան այժմեան հրամանով հիմա Ռուսիա պիտի կրնայ իր կամքը գործադրել տալ և ասիկա հարկաւ Անգլիոյ հետ մրցման ատեն յաջողութիւն մըն է Ռուսիոյ համար։ Ռուսիա պիտի գիտնայ իր այս յաջողութենէն կրցածին չափ օգտուիլ։

ՊԻՍՄԱՐՔ.—Պիսմարքի մահուան առթիւ՝ Վիլհէլմ կայսեր ըրած կարգադրութիւններուն վրայ խօսելով, Նովոյէ Վրեմիա սա կարծիքները կը յայտնէ.—Պիսմարքի ընտանիքին վարմունքը, վաղեմի նախարարապետին 1890ին ներկայացուցած հրաժարագրին հրատարակումը և Պուշի յայտնութիւնները նպատակ ունէին յուղարկաւորութեան առթիւ կայսեր միջամտութիւնը ետ կեցնելու։ Սակայն կայսրը առանց եղածներուն ուշադրութիւն դարձնելու իր անկեղծ ու ոգեւորուած մասնակցութիւնը ցոյց կու տայ ազգային սուգին մէջ և ամէն տեսակ պատիւ ընել զրաւեալ երկաթէ նախարարապետին։ Բաց աստի, կայսրը նաև հրապարակաւ յայտարարեց թէ «ինք պիտի շարունակէ ու զարգացնէ ամէն ինչ որ Պիսմարք Վիլհէլմ Ա.ի հետ սկսաւ»։ Այս տեսակ յայտարարութիւն մը, կ՚աւելցնէ Նովոյէ Վրեմիա, Ռուսերս անհուն ուրախութեամբ կը լեցնէ որովհետեւ ասիկա ցոյց կու տայ երկու պետութիւններու միջեւ գոյութիւն ունեցող բարեկամութեան ամրութիւնը և ընդհանուր եւրոպական խաղաղութեան համար ալ երաշխաւորութիւն մըն է։ Նովոյէ Վրեմիայի այս խորհրդածութիւնները Ֆրանսայի մէջ հարկաւ գոհութեամբ չը պիտի կարդացուին։

ՌՈՒՍԻԱ ՀԱԲԷՇԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ.— Յայտնի է թէ Ռուսիա կը բանակցի Հաբէշստանի հետ ձեռք անցընելու Րահէյթան։ Նովոյէ Վրեմիա կ՚ըսէ թէ Մենելիքի մօտ ռուսական դեսպան զօրավար Վլասով յաջողեր է այս մասին համաձայնելու Հաբէշստանի վեհապետը։ Ռուս լրագիրը գովելով Րահէյթայի նաւահանգստին առաւելութիւնները, որ կը գտնուի Օպոքի (ֆրանսական սեփականութիւն) և Ասապի մէջ տեղը, Պապ-էլ-Մանտէպի նեղուցին վրայ, կ՚ըսէ թէ ռուս կառավարութիւնը մտադիր է հոն ածուխի կայան մը հաստատել Մայրագոյն արեւելքի ճամբուն վրայ։ Ռուսիոյ այս նոր յաջողութիւնը մեծ յուզում պատճառեց Հռոմի մէջ, որովհետեւ 1881ին Իտալիա Րահէյթայի էմիրին հետ դաշնագրութիւն մը կնքած էր, իտալական պաշտպանութեան տակ առնելու այդ տեղը։ Իտալհաբէշական դաշնագրութեան մէջ ալ նշանակուած է որ Կարմիր ծովուն եզերքը, ուրիշ քանի մը երկիրներով, հաբէշական ազդեցութեան շրջանակէն դուրս հանուած է։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.— Ամէն երկիրներէ աւելի Անգլիան է որ շատ թոշակ կը վճարէ իր դեսպաններուն։ Բարիզի անգլիական դեսպանը ինը հազար անգլիական ոսկի տարեթոշակ կը ստանայ։ Պէրլինի, Վիէննայի ու Կ. Պոլսոյ դեսպանները՝ 8000 ական ոսկի։ Բետրսպուրկինը՝ 7800, Հռոմինը՝ 7000 և Վաշինկթընինը՝ 6500։ Մատրիտինը՝ 5500։ Բէքինի և Թէհրանի՝ 5000 ական։ Գահիրէի Ընդհ. Հիւպատոսը՝ 4000 և 1000 ալ անձնական ծախքերու համար. Թոքիոյի՝ 4000, Լահէյի 3600 և Աթէնքի՝ 3500։ Սթոքհոլմի ու Քոբէնհակի՝ 3000 ական։

ՊՐԱԶԻԼԻԱՅԻ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Պրազիլիայի կառավարութիւնը մէկ քանի թնդանօթ և 50,000 բազմհարուածեան հրացան ապսպրեց։

ՄԱՐԴԱՍԻՐԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ.— Հիրշ Պառոնուհին, Աւստրիոյ կայսեր յիսնամեայ յոբելեանին առթիւ, մէկուկէս միլիոն ֆլօրին նուիրեց կայսեր արհեստաւորներու և խանութպաններու բաժնուելու համար։

ԿԱԼԼԻԷՅԻ ԻՇԽԱՆԸ մինչեւ օգոստոսի վերջը պիտի մնայ Օդըլըրի զբօսանաւին մէջ։

ՃԱՊՈՆ.— Թոքիոյէ կը հեռագրեն թէ Խորհրդարանին լուծման երկրին մէջ առաջ բերած յուզումը տակաւին հանդարտած չէ։ Քաղաքականութեամբ զբաղողները ամէն կողմէ կը շարժին և խոշոր ծրագիրներ կը պատրաստեն։ Հիմայ կ՚աշխատին վերակազմելու հին կուսակցութիւնները։ Ազատականները և յառաջդիմականները, իրենց պետերուն Իթակաքի և Օքումա կոմսերուն նախագահութեամբ գումարուելով՝ որոշեցին եղած զանազան կուսակցութիւնները լուծելով նոր կուսակցութիւն մը կազմել, որուն անունն է «Քէնսէյ-Թօ» (սահմանադրական կուսակցութիւն). կառավարութիւնն ալ կ՚աշխատի դահլիճին համար մեծ կուսակցութիւն մը կազմելու։ Նախարարապետ Իթօ Մարքիզին հետ են ազգային-ազատականները, մէկ քանի ազատականներ և զանազան կուսակցութիւններ։ Մարքիզը կրնայ վստահիլ նաև վաճառականներու և արհեստաւորներու, որոնք սքանչացած են անոր՝ կալուածական տուրքերու յաւելման ծրագրին վրայ։

ՀԵՐՊԵՐԹ ՖՈՆ ՊԻՍՄԱՐՔ.—Համպուրկէն կը հեռագրեն օգս. 9 թուով.—Հերպերթ Ֆոն Պիսմարք իշխանը այսօր կը մեկնի Ֆրիտրիխսրուէէ և լեռնային տեղեր կ՚երթայ՝ հանգստանալու իր յոգնութիւններէն և յուզումներէն։ Հայցէն չէ տուած որպէս զի մէկ քանի օր հանգիստ վայելէ։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ գիտական ուսումնասիրութեանց Ընկերութիւնը Պէռնի մէջ կազմեց իր 81րդ նիստը, որուն ներկայ գտնուեցան Զուիցերիացիներէ զատ, նաեւ օտարազգի գիտուններ։ Գիտական զանազան կարեւոր խնդիրներու վրայ խօսուեցաւ։ Պէռնցի բրոֆէսէօր Սթուտէր նիւթն էր «Հնէաբանութեան ուսումնասիրութեան ազդեցութիւնը կենդանաբանական ծանօթութեանց վրայ»։ Սթրազպուրկցի բրոֆ. Շալէ՝ «Շէօնպէյնի խուզարկութիւնները և ժանգոտութեան խմորները»։ Ջիւրիխցի բրոֆ. Սթանտֆուս՝ «Փորձառական կենդանաբանութեան ուսումնասիրութիւններ»։ Ժընէվցի բրոֆ. Եունկ՝ «Ջուկերու մարսողութիւնը»։ Տր. Տիսօ՝ «Փոքրածայնագիրը և կիրառութիւնները», և այլն։ Գումարումներէն յետոյ, զբօսական պտոյտներ կատարուեցան։ Ժողովականներուն մէջ կայ Օր. Իտա Վէլդ, Նախկին աշակերտուհի Բրոֆ. Ֆրիտէլի, Բարիզի համալսարանէն։ Օրիորդը պատուակալ ուսուցիչ է Ժընէվի համալսարանին մէջ։

Գ. ԷՊԸՐՍ, հմուտ եգիպտագէտը և Գերմանիոյ ժողովրդական վիպագիրներէ մին յանկարծամահ եղաւ Թուբինկէնի մէջ, Միւնիխի մօտ. 61 տարեկան էր։ Կարգ մը կարեւոր աշխատասիրութիւններ ունի հին Եգիպտոսի վրայ զորս աւանդած է Լայպցիկի համալսարանին մէջ. ունի մանաւանդ Եգիպտոսի հին բժշկութեան նկատմամբ աշխատասիրութիւն մը, հիմնուելով պապիրոսի մը վրայ զոր գտաւ 1873ին և նուիրեց Լայպցիկի համալսարանին։ Ամէնէն նշանաւոր գործն է Եգիպտոս զոր Ֆրանսերէնի թարգմանած է Գ. Մասբերօ։ Իր վէպերէն շատերը, «Նեղոսի նշանածը» «Փարաւոնի աղջիկը», «Ուարտա», ամէնքն ալ ժողովրդական, ֆրանսերէնի թարգմանուած են։

ԲՈԶԷՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ.—Գերման կառավարութիւնը թոյլ չի տար որ Քրաքովիայի ու Լէմպէրկի բժշկական համալսարանի բրոֆէսորները մասնակցին Բոզէնի բժշկական համաժողովին։ Բրոֆէսօրները աղերսագիր մը մատուցանելով Աւստրօհունգարիոյ արտաքին գործոց նախարարին խնդրած են որ այս արգելքը վերնայ։

ՍԹԷՆԼԻ Ի ԲԱՐԻԶ.— Երկրախոյզ Սթէնլի վերջերս Բարիզ հասաւ ուր պիտի մնայ մէկ քանի օր։ Սթէնլի, երկրախոյզ ըլլալէ առաջ, երկար ատեն շրջուն—թղթակից եղած է ամերիկեան թերթերու, մանաւանդ Նիւ-Եորք Հէրըլտի։ Բայց Սթէնլի ամէնէն առաջ լրագրութեան ասպարէզը մտաւ... Շիքակոյի փողոցներուն մէջ լրագիր ծախելով, այն ատեն 10-12 տարեկան էր։ Անգլիայէն Ամերիկա գացած է բաղդը շինելու. ամէն բան ըրաւ ապրելու համար, շատ խեղճացի և աշխատող ըլլալով. Ինքնօգնութեամբ յառաջացաւ և լրաբեր եղաւ երկու թերթերու։ Հեռաւոր վայրեր ղրկուեցաւ և իր թղթակցութիւնները մեծ ուշադրութիւն գրաւեցին։

ԳԱՅԹԱԿՂԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ.—Սոֆիայէն օգոստոս 11 թուով կը գրեն.— Գայթակղական դէպք մըն ալ Սլաւ մը որ գծագրութեան դաս առնելու պատրուակաւ սիրային դասեր կուտար իր դասատուին կնոջ, դասախօսութեան տաք միջոցին բռնուեցաւ։ Էրիկը ամուսնալուծութիւն խնդրեց, բայց չորս զաւակ կայ. ասոնք ի՞նչ պիտի ըլլան.

ԴԷՊԻ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԲԵՒԵՌ.— Օդապարիկով արշաւախումբ մը, զոր կը վարեն Ֆրանսացի երկու ճարտարագէտ, օգս. 6ին ճամբայ պիտի ելլէր, Վանքուվէէ, (Քանատայի արեւմտեան ծովեզերքին վրայ կղզի մը), փնտռելու օդաչու Անտրէն որուն վրայ դեռ լուր չկայ։

Այս առթիւ աւելորդ չէ ըսել թէ այս երկրախուզութիւնները միայն այրերուն մենաշնորհը չեն. կիներ ալ կը յիշուին որոնք բեւեռային ուղեւորութիւններ կատարած են տոկալով անտանելի յոգնութիւններու և ամէն վտանգ աչքերնին առնելով։ Ասոնց մէջ նշանաւոր է Լէտի Ֆրանքլին, նշանաւոր նաւապետ Ջոն Ֆրանքլինի կինը։ Լէտի Ֆրանքլին իր ամուսինը փնտռելու ելաւ, որ հիւսիսային բեւեռը ուղեւորած ըլլալով իրմէ լուր առնուած չէր։ Նաւապետը կորսուած էր իր բոլոր մարդերով։ Կինը ճանչցաւ անոր կմախքը՝ հագուստին կոճակներէն։ Յիշենք նաև տիկին Բէրին որ իր էրկանը հետ հիւսիսային բեւեռ գնաց և քիչ մնաց որ իր յանդգնութեան զոհ երթար։

ՆԱՒԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Կիրակի առտու Հավրի և Բարիզի մէջ մեծ յուզում կը տիրէր։ Նիւ-Եորքէն հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ շոգենաւ մը բոլորովին ընկղմած է Պէլ-Իլ նեղուցին մէջ, Սէն-Լօրանի մօտ, հիւսիսային-ամերիկեան ծովեզերքին առջեւ։ Շոգենաւին անունը յայտնի չըլլալով՝ զանազան ենթադրութիւններ կ՚ըլլան։ Կ՚ենթադրուի թէ Իջոտէն շոգենաւն է որ Քէպէքէ (Քանատա) Բլիմութ կ՚երթար։ Անցեալ ուրբաթ Բիլթքով հասած շոգենաւ մը տեղեկութիւն բերաւ թէ անգլիական ծովեզերքին վրայ շոգենաւ մը նաւու մը զարնուելով ընկղմեր է և մէջը գտնուողները ժամանակ չեն ունեցեր ազատելու։ Լոնտոնի մէջ ալ մեծ յուզում կը տիրէ, ուր կը կարծեն թէ ընկղմողը Նօ-Ֆիլան շոգենաւն է։ Նիւ-Ֆաունտլէնտէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսական Մոնկ յածաւորակը Պէլ-Իլ գացեր է՝ ընկղմած շոգենաւին նկատմամբ քննութիւններ կատարելու։

ԹԷՀՐԱՆԷՆ կը հեռագրեն թէ Էմին-Էլ-Սուլթան Պարսկաստանի Մեծ-Եպարքոս անուանուեր է։

ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ՊԱՐՏԻԶԱԿ

Նոր տարեշրջանը կը սկսի երեքշաբթի, Սեպտեմբեր 6ին (Ն. Տ.)։

Գիշերօթիկ աշակերտները կը վճարեն տարեկան տասնըհինգ (15) օսմ. ոսկի։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել Ստամպօլ Ամերիգան խան՝ Յովհաննէս Աղա Գոնտայեանի, կամ Պարտիզակ վարժարանին տնօրէն Տր. Ր. Չէմպըրսի։

99 4—10

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ, վեհ. Սուլթանը միջօրէին նոյն մզկիթը գնաց և ուրբաթու աղօթքը կատարելէ յետոյ կայս. պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Ռուսիոյ դեսպանը, Զարին զբօսանաւին՝ Սթանդարտի՝ հրամանատարը ու սպաները, Սերպիոյ դեսպանը՝ ընտանիքով, Սեւ Լերան դեսպանը, Աւստրիոյ դեսպանատան գործակատարը, Պուլկարիոյ գործակատարը, Յոյն դեսպանատան գործակատարը, պապական Նուիրակը և հարիւրէ աւելի օտարազգի հիւրեր։ Ներկայներէ ոմանք սեննեկապետ Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանքներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ. —Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Ռուսիոյ դեսպան Պ. Զինովիէվ և Ռուսիոյ Վեհ. Կայսեր Սթանդարտ զբօսանաւուն, որ Պոլսոյ նաւահանգիստը եկած է, հրամանատարը ու սպաները պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպան Պ. Բանսա որ արձակուրդով բացակայ կը գտնուի, տասնըհինգ օրէն մայրաքաղաքս պիտի դառնայ։

ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐ. —Մախսուսէի Աւիզ շոգենաւը երէկ Տրապիզոնէն մայրաքաղաքս բերաւ 273 նոր զինուոր։

—Նաւային արձակեալ 200է աւելի զինուոր երէկ Սեւ Ծովու զանազան նաւահանգիստները ղրկուեցան։

—Տարտանէլ գտնուող օսմ. նաւաբաժինէն արձակուած 216 զինուոր երէկ մայրաքաղաքս բերուեցան։

ՅՈՒՆԱՑ Ս. Պատրիարքին պատուէրին համաձայն, Ատալիոյ և Սկիւպի մետրապոլիտները առջի օրը Ատլիէի պաշտօնարանը գացին և տեսակցեցան դատական նախարարին հետ։

ԿԻՊՐՈՍԷՆ կը գրեն թէ բնիկ Լարնաքացի Պ. Սթէլիանոս Աբոսթոլիտի, որ 40 տարիէ ի վեր Լոնտոն կը բնակէր, վերջերս Կիպրոս դարձեր է։ Պ. Աբոսթոլիտի երիտասարդաց համար մատենադարան մը հաստատեր է, Անգլիայէ բերուած 2000 հատոր գիրք նուիրելով։ Դրամական նուէրներն ալ ըրեր է այսպէս. հարիւր անգլիական ոսկի Լարնաքայի հիւանդանոցին, 295՝ օրթոտոքս եկեղեցիներուն, 240՝ աղքատներուն, 500՝ երկսեռ վարժարաններու և 160՝ որբերու։ Պ. Աբոսթոլիտիս Եգիպտոս գտնուած ատեն 4500 անգլիական ոսկի նուիրած էր տեղւոյն կիպրոսցի կարօտեալներուն։ Ամբողջ հարստութիւնը քսան հազար ոսկի կը հաշուի։

ՆԱԽԱՐԱՐՆԵՐՈՒ ԽՈՐՀՈՒՐԴ. —Առջի օրը Կայս. Պալատին մէջ Նախարարներու Խորհուրդ մը գումարուեցաւ։

ՍԵՐՊԻՈՅ Թագաւորին անուան տօնախմբութեան առթիւ, վաղը, Թագսիմի Ցունաց եկեղեցիին մէջ գոհաբանական աղօթքներ պիտի կատարուին. ետքը դեսպանատան մէջ շնորհաւորութիւններ պիտի ըլլան։

ԿՐԵՏԷԻ ռուս զօրքերը, կ՚ըսէ Մոնիթէօռ, աչքի հիւանդութենէ կը տառապին։ Այս պատճառաւ Պեդրոպուրկէն մասնագէտ բժիշկ մը Կրետէ պիտի երթայ։ Հիւանդները Օտեսա պիտի ղրկուին։

ՄԱԼԻՅԷՆ ԵՒ ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՆ.—Օսմ. Պանքան մէկ քանի ամիս առաջ 370,000 ոսկի փոխ տուած էր Մալիէին որ անոր 230,000ը հատուցած էր։ Հիմակ եղած կարգադրութեան մը համաձայն մնացած 140,000 ոսկին պիտի վճարուի ոչխարի և տասանորդի տուրքերու համար տրուած հէվալէներով։

ՊՈՒԼԿԱՐ Էկզարքարանը կայս. կառավարութեան մօտ դիմումներ կ՚ընէ վերաբանալու՝ Կիւմիւլճինէի և Բէչանի պուլկար եկեղեցիները և առջինին մէջ վարժարան մը հաստատման արտօնութիւն առնելու։

«ՍԹԱՆՏԱՐՏ».—Ռուսիոյ կայսեր զբօսանաւը Սթանտարտ, որ հինգշաբթի երեկուն Պոլսոյ նաւահանգիստը ժամանած էր, Գապաթաշի առջեւ խարսխեց։ Դեսպանատան նաւային կցորդ Պ. Ստեփանով անմիջապէս շոգենաւը գնաց և դեսպան Պ. Զինովիէվի անունով բարի գալուստ մաղթեց հրամանատարին և սպաներուն, որոնք քիչ յետոյ Պէօյիւքտէրէ գացին և այցելութիւն տուին դեսպանին։ Սթանտարտ ունի 5558 թոնօ տարողութիւն, 420 ոտք երկայնութիւն, 56 լայնութիւն, 24 կաթսայ, 11,600 ձիու ուժով մեքենայ մը, ժամը 22 1/4 մղոն առաւելագոյն արագութիւն, 383 նաւաստի, 19 սպայ և երեց մը։ Հրամանատարն է նաւային սպայ Պ. Ֆիտիչ և երկրորդը՝ իշխան Վիազեմսքի։

—Երէկ իրիկուն Պէօյիւքտէրէի ռուսական դեսպանատան ամարանոցին մէջ ցայ- [illegible]

[illegible] ...րանի շրջանաւարտներուն կարողութիւնը և վկայականները վաւերացնելու համար։

ԿԱԼՈՒԱԾԱՏՈՒՐՔ.—Կ. Պոլսոյ կալուածատուրքին յետնեալ մասերէն ամէն շաբթու 80-90,000 ղրշ. կը գանձուի։ Այս տուրքը ինչպէս յայտնի է, յատկացուած է Կ. Պոլսոյ բարեզարդութեան։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.—Կ. Պոլսոյ մէջ պետական երեք հարիւր նախնական վարժարաններ կան և աշակերտներուն թիւը 15,000ի կը հասնի։ Այս տարի ասոնցմէ 5 600 աշակերտ բարձրագոյն նախակրթարանները պիտի ընդունուին։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ մէջ սաստիկ տաք կ՚ընէ։ Մէկ քանի տղաքներ արեւահարկէ բռնուելով, անոնցմէ մէկը մեռեր է։

ՆՈՐ ՏՐԱՄՎԷ. — Դրամատէրներու խումբ մը, կայս. կառավարութեան դիմելով, առաջարկեց Կ.Պոլսոյ այն փողոցներուն մէջ, ուրկէ թրամուէյ չանցնիր, թրամուէյի գիծեր շինել և քաղաքապետութեան 50,000 ոսկի տալ փողոցները ընդարձակելու, սալայատակներ շինելու համար և այլն։

ԲԱՂՏԷՇԻ նորընտիր կուսակալ Մէճիտ էֆ. մինչև որ իր պաշտօնատեղին ժամանէ, կուսակալութեան գործերը փոխանորդաբար պիտի վարէ 16րդ կիսաբանակին հրամանատար Ալի փաշա։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց մասնագէտներու Խորհուրդը կը քննէ Գազազեան էֆ.ի ծրագիրը որով առաջարկած է Գոնեայի քաղաքին ու Մէրամ գիւղաքաղաքին միջեւ շոգեշարժ թրամուէյի ինը քիլօմէթրնոց գիծ մը շինել։

—Հանրօգուտ շինութեանց Խորհուրդը կը քննէ առեւտրական նախարարութեան պատրաստած մէկ կանոնագիրը, քննելու համար արեւելեան երկաթուղիներու պարտաթուղթերու բրոքէրներու գործառնութիւնները, այն թուականէն սկսեալ երբ Սակարանը Մալիէի իրաւասութեանը ենթարկուեցաւ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Պ. Անճէլ այսօր կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

ՍԿԻՒՏԱՐԻ Սուլթան Թէբէ թաղին մէջ Սպարապետի Դիւան քարտուղարներէն Օսման պէյի 12 տարեկան աղջիկը՝ Սայիտէ, երէկ դիպուածով տան ջրհորը ինկաւ։ Թէև անմիջական օգնութիւններ հասան, սակայն աղջկան անշունչ դիակը հանեցին, գլխի վրայ ինկած ըլլալով խեղդուած էր։

ՄԷՍԱԺԸՐՈՒԻ Թէկէ շոգենաւը երէկ առտու քարափին մօտենալու պահուն հոսանքէն բռնուեցաւ և քիչ մնաց որ վտանգ մը պատահէր, բայց Նաւապետը ճարտարութեամբ շարժելով մօտեցաւ քարափին։

ՍԱՄԱԹԻՈՅ կայարանին մէջ երէկ 70 տարեկան հայ կին մը, կառախումբի մը անցնելէն խելքը դառնալով գետին ինկաւ և գլխէն ծանր վէրքեր ստացաւ. անմիջապէս հիւանդանոց տարին։

ԿԱԼԱԹԱ ՍԷՐԱՅԻ դիմացը Օթէլ Մէթրօբօլի անել փողոցին մէջ արկած մը պատահեցաւ։ Օթէլին պատշգամին վրայ դրուած փեղկեր առջի օր վար ինկան՝ նպարավաճառի մը խանութին վրայ, որուն առաստաղին մէկ մասը փլաւ, բայց մարդու վնաս չեղաւ։

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ
ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ

Վիէննայի թերթերէն, 11 Օգոստ.

ՍՊԱՆԻՈՅ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ.— Պ. Մաք Քինլիի և Վաշինկթընի ֆրանսական դեսպանին խորհրդակցութենէն ետքը, ամերիկեան դահլիճը գումարուեցաւ։ Կ՚ըսուի թէ այս գումարման մէջ Սպանիոյ տուած պատասխանին քանի մը կէտերը անգոհացուցիչ նկատուեր են։ Պատերազմական նախարար Պ. Ըլճըր յայտարարեր է թէ ամբողջ խնդիրը նորէն քննութեան պիտի ենթարկուի։

—Սպանիոյ պատասխանին նկատմամբ սա մանրամասնութիւնները կը հաղորդուին

—Սպանիական պատասխանը կը բովանդակէ 1200 բառի չափ. հինգ մասերու բաժնուած է՝ 1. Քուպա՝ 2. Բորթօ Րիքօ՝ 3. Լատրոնեանները՝ 4. Մանիլայի գրաւումը և 5. Յանձնաժողովի մը կազմուիլը։ Քուպայի պարտքերու մասին յիշատակութիւն մը չկայ։ Սպանիական պատասխանին մէջ կ՚ընդունուի այն սկզբունքը թէ սպանիական գերիշխանութիւնը պէտք է դադրի Քուպայի վրայ, սակայն կղզին ապագայի մասին խօսելով կ՚ըսէ թէ Մ. Նահանգները պէտք է այնպիսի վարչութիւն մը հաստատեն այն տեղ որ Սպանիացիներու շահերը չվնասուին։ Սպանիական զօրքերու կղզիէն հեռանալու օրը իբր մանրամասնութիւն նկատուելով չի խօսուիր անոր մասին. այս կէտը պէտք է որոշէ գումարուելիք դեսպանախորհուրդը, որ պէտք է երկու կողմէն հինգական հոգիէ բաղկացած ըլլայ։

—Վաշինկթընէն կը գրեն թէ արտաքին [illegible]

ՄԱՆԻԼԱՅԻ ՌՄԲԱԿՈՒՄԸ.— Սա նոր մանրամասնութիւնները կը տրուին Մանիլայի ճակատամարտին վրայ.—Շատ մը ռումբեր քաղաքին մէջ ինկան, որոնցմէ շատեր նաև մինչեւ միջնաբերդը կը հասնէին։ Կ՚ըսուի թէ քանի մը կիներ սպաննուած են։ Ռումբ մը սպանիական մարտկոցի մը մէջ ինկնալով 20 հոգիի չափ սպաննած է։ Ռմբակոծումէն շատ մը շէնքեր վնասուած են։ 1500 տուներ հրոյ ճարակ են։

—Մանիլայի անգլիական հիւպատոսը փորհարութենէ մեռեր է։

ՔԱՐԼՈՍԵԱՆՆԵՐԸ, վերջին լուրի մը նայելով, իրենց շարժումները հետզհետէ աւելի տարածելու վրայ են։ Վալէնսիայի և Թէրուէլոնայի միջեւ հեռագրաթելերը կտրուած են։ Կառավարութիւնը յաջողած է ասոնցմէ 6 հոգի ձերբակալել։

ՓԻԼԻՊԵԱՆՆԵՐԸ. — Թանի ուղղուած հեռագիր մը կը յայտնէ թէ Սպանիոյ Սինոդը Պ. Սակասթայի հետ երկար խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ Փիլիպեաններու մէջ կրօնական խնդիրներու մասին։ Այս ժողովին մէջ Պ. Սակասթա պատասխանած է թէ կառավարութիւնը Փիլիպեաններու կրօնական միաբանութիւններուն համար ոչ մէկ պարտաւորութիւն կրնայ յանձն առնել, քանի որ անոնց վիճակը բանակցութիւններու արդիւնքէն միայն կախում ունի։

ԲՈՐԹՕ ՐԻՔՕ. — Զօրավար Ուիլսըն Քոամօ քաղաքը գրաւելու պահուն Ամերիկացիները 7 վիրաւորեալ ունեցան, և Սպանիացիները 12 մեռեալ։ Քոամօ քաղաքը գրաւելու ատեն Ամերիկացիները 180 գերիներ բռնեցին Սպանիացիներէն։ Բորթօ-Րիքօյի ամերիկեան բանակին 16րդ գունդը՝ Բէնսիլվանիա՝ յաջողեցաւ սպանիական հետեւակազօրքը ետ մղել։ Ամերիկացիներու կողմէ թնդանօթաձիգները արշալոյսի ատենները սկսան հրակ ընել, և քանդել սպանիական մարտկոցները։ 50 սպանիացի հեծելազօրքերը կրցան փախչիլ։

—Զօրավար Մասիաս պաշտօնապէս հեռագրեց Մատրիտ թէ Ամերիկացիները, որոնք Կուաեամայէ կու գային փորձեցին Կուամանի նաւահանգիստին վրայ յարձակիլ։ Սպանիացիք կրցան տեւական և բուռն կրակ մը ընել, որով թշնամիները հարկադրուեցան ետ մղուիլ։ Սպանիացիներու կողմէ կորուստ չկայ։ Ամերիկացիներու կորուստը յայտնի չէ։

Բարիզի թերթերէն. 10 Օգոստ.

ՍՊԱՆԻՈՅ կառավարութիւնը հեռագրեր է Վաշինկթընի Ֆրանսական դեսպանին. գիտել տալ Մ. Նահանգաց թէ այս պայմաններուն իր կողմէ ընդունուիլը պէտք է վաւերանայ սպանիական Խորհրդարանէն։ Սպանիոյ սահմանադրութիւնը կ՚արտօնէ Թագաւորը պատերազմ հրատարակելու և հաշտութիւն կնքելու, սակայն ազգային երկրին մէկ մասը թողելու համար Խորհրդարանին վաւերացումը հարկ է։ Մատրիտի դահլիճին այս վերապահումը մտահոգութիւն յառաջ բերաւ հաշտութեան բանակցութիւններուն ընթացքին վրայ։

—Վաշինկթընի մէջ կը կարծեն թէ Պ. Մաք Քինլի, նկատելով որ Սպանիոյ կառավարութիւնը չուզեր իր վրայ առնել այսչափ ծանր պատասխանատուութիւն մը, երբ նոր ծանուցագրով պիտի պահանջէ որ անմիջապէս Սպանիոյ Խորհրդարանին կարծիքը առնուի։ Այս պարագային մէջ Մատրիտի կառավարութիւնը Խորհրդարանը պիտի գումարէ ներկայ ամսուան մէջ, յուսալով որ երեսփոխաններու մեծամասնութիւնը պիտի դիւրացնէ հաշտութեան կնքուիլը, որովհետեւ ամէնքն ալ նպաստաւոր կարծիք յայտնած են։

ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ ՍԱՆ-ԺՈՒԱՆԻ ՎՐԱՅ.—Զօրավար Պրուքէ ու Վիլսընէ զատ, զօրավար Շուան ալ հետեւակներու զօրագունդով մը ու երկու հրետանիով կը քալէ Մաեակուէզի վրայ։

ԿՈՒԱՆԹԱՆԱՄՕՅԷՆ կը հեռագրեն Նիւ-Եորք Հէրըլտի թէ Ամերիկացիներուն քաղաք մտած ատեն ցոյց տրուած խանդավառութեան ամբողջ ժողովուրդը չէ մասնակցեր։ Մեծ մասը սպանիասիրական զգացումներ ցոյց տուեր են։ Թէև շատ մարդ ձերբակալուեր, սակայն ետքը ամէնքն ալ արձակուեր են, հաւատարմութեան խոստում տալէ յետոյ։

ՄԱՏՐԻՏԷՆ կը հեռագրեն թէ Սանթիակոյէ Սպանիա տարուելիք 22,000 սպանիացի գերիներուն փոխադրութեան խնդիրը կը զբաղեցնէ Սպանիոյ կառավարութիւնը, որովհետեւ անոնց մէջ դեղին տենդ և ուրիշ տարափոխիկ հիւանդութիւններ կան։ Արդէն շոգենաւ մը՝ մէկ քանի հարիւր հիւանդներով և վիրաւորուածներով, որոց մէջ է նաև զօրավար Լինարէս, ճամբայ ելած է։ Մաքրանոցներ կը պատրաստուին։

—Սպանիոյ բոլոր նահանգներէն կը հեռագրեն թէ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ, հակառակ Քարլոսեանց ջանքերուն. ասոնք ամէնէն աւելի դրամ չու- [illegible]

ՎԻԷՆՆԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ պետական պայմանագրութեան խնդրին համար բանակցութիւնք չեն յաջողած։ Թուն կոմսին ու Պառոն Պանֆիի և Կոլուխովսքի կոմսին ու Պ. Ֆոլէյի յարաբերութիւնք շատ ծզտուած են, Կայսրը նորէն Իշլ կանչեց երկու նախարարապետները, որպէս զի գոնէ յոբելեանի տարիին մէջ ներկայ դրութիւնը պահուի։ Հունգարիոյ վարչապետ Պառոն Պանֆիի փոխուելու լուրերը կը հերքուին։

ՓՈԹՈՐԻԿՆԵՐ.—Անցեալ կիրակի Բալինէի մէջ ու շրջակայքը սաստիկ փոթորիկ մը ծագելով մեծամեծ վնասներ պատճառեց։ Հաւկիթի խոշորութեամբ կարկուտ տեղալով, հազարաւոր ապակիներ կոտրտեցին։ Բոլի մէջ եկեղեցիի մը զանգակատունը փլաւ, հանրակառք մը շրջելով ուղեւորները տակը մնացին ու վիրաւորուեցան։ Կաղնի մը փլաւ տունի մը վրայ, որուն վերին յարկը կործանեց. մայր մը ու երկու տղայ ծանր վէրքեր ստացան։ Պայէնթալի վարժարանը փլչելով, դաստիարակը ընտանիքով փլատակներուն տակը մնաց։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՍԱՆԹԻԱԿՕ, 10 օգոստ.— Բաղքիս անգլիական հիւպատոսը մեռաւ Քինկսթոնի մէջ (Ճամայքա), ուր կը գտնուէր ժամանակէ մը ի վեր։

ՄԱՏՐԻՏ. — Սպանիոյ կառավարութիւնը մերժեց Մ.Նահանգաց առաջարկութիւնը՝ ծովակալ Սէրվէրան ետ տալու համար։

ԲԱՐԻԶ.— Բըթի Ժուռնալի խմբագրապետ Պ. Ժիւտէ դատ պիտի բանայ Պ. Զօլայի և Լապորիի դէմ՝ իբրեւ զրպարտիչ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Թրանսվաալի ոսկիի հանքերուն յուլիս ամսուան հասոյթը 16,915 ունկի աւելի եղաւ։

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՏՐԻՏ, 12 օգոստ.—Սպանիոյ դահլիճը գումարուելով ընդունեց հաշտութեան պայմաններու գիրը և հրահանգ տուաւ Վաշինկթընի Ֆրանսական դեսպանին որ զայն ստորագրէ։

—Մ. Նահանգաց և Սպանիոյ միջեւ թշնամութիւնները այսօրուընէ սկսեալ պիտի դադրին։

ԲԱՐԻԶ — Անգլիոյ կառավարութիւնը նողկանքով կը խոստովանի ռուս դիւանագիտութեան յաղթանակը Չինու մէջ։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

(Աժանս Նասիօնալ)

ՎԱՇԻՆԿԹԸՆ, 12 օգոստ.— Ֆրանսական դեսպանը՝ հաշտութեան պայմանագրութիւնը ստորագրելու իշխանութիւնը ստացաւ։ Վաղը պիտի ստորագրուի և անմիջապէս զինադադար պիտի հրատարակուի։

ՀՌՈՄ.—Շրջած զրոյցներուն հակառակ, Պապը կատարելապէս առողջ է։

ԲԱՐԻԶ.—Ամբաստանիչ Ատեանը դատաստան տեղի չունենալու որոշում տուաւ ի նպաստ Էսթէրհազիի ու տիկին Բէյսի, թէև հարցաքննիչ դատաւորը որոշած էր զանոնք Ոճրադատ Ատեանին առջեւ ղրկել։

ՀԱՎՐ.—Պելճիոյ Թագաւորը այցելութիւն տուաւ Պ. Ֆէլիքս Ֆօռի, որուն հետ ճաշեց։

ՀՌՈՄ.—Պ. Մաք Քինլիի թախանձանքին վրայ, Իտալիա նորէն պայմանաժամ տուաւ Քոլոմպիայի, դրամական հատուցումը վճարելու համար։

ՎԻԷՆՆԱ.—Կայսրը կիրակի պիտի նախագահէ Խորհուրդի մը ուր պիտի որոշուի պետական պայմանագրութեան խնդիրը։

(Կ. Պոլսոյ Գործակալութիւն)

ՊԵԼԿՐԱՏ.— Սքուբշինան ընդունեց 1898ի ելեւմտացոյցը։ Նստաշրջանը պիտի փակուի առաջիկայ կիրակի։

ԼԻԶԲՈՆ.— Զրոյց կը շրջի թէ նախարարական մասնակի տագնապ մը մօտալուտ է։

ԺԸՆԷՎԱ.—Բոնթէ-Ռէշինայի մօտ երկու կառախումբեր իրարու զարնուեցան։ 9 հոգի մեռան և 44 հոգի վիրաւորուեցան։

ԼՈՆՏՈՆ.— Խորհրդարանական նստաշրջանը գոցուեցաւ ճառով մը՝ որ կը հաստատէ թէ Անգլիա կը շարունակէ իր լաւ յարաբերութիւնները միւս տէրութեանց հետ։ Ճառը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Խորհրդարանին որ լայն շրջանակի մը մէջ երկրին պաշտպանութեան հարկ եղած միջոցները տուած է և կ՚աւելցնէ թէ խնդրուած դրամագլուխ- [illegible]

...ցաւ կէս օրէն չորս ժամ յետոյ։ Պատերազմական նախարը հեռագրեց բոլոր զինուորական հրամանատարներուն դադրեցնել թշնամութիւնները։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔԱԼԷԷՆ ՏՈՒՎՐ ԼՈՂԱԼՈՎ.—Պըրմինկհէմցի մը՝ Պ. Ֆրանք Հոլմէս այս օրերս լողալով կտրեց Քալէէն Տուվրի անջրպետը. այս վտանգաւոր փորձին առթիւ աւելորդ չըլլար յիշել այդ նպատակով եղած ուրիշ փորձեր։

1885ին, հարիւրապետ Պոյթըն առաջին անգամ ըլլալով, 23 ու կէս ժամուան մէջ անցաւ այդ ճամբէն, բայց քաուչուքէ անթափանցելի հագուստ մըն էր հագած, որուն գլուխը ինք բրած էր։ Այդ փորձէն առաջ Պոյթըն ա՛լ աւելի վտանգաւոր պարագաներու մէջ անցած էր Նիակարիայի ջրվէժէն։

Երեք ամիս ետք, Ուէպ հարիւրապետը Քալէէն Տուվր գնաց լողալով, 24 ժամուան մէջ առանց ո՛և է գործիքի կամ հագուստի 23 ծովային մղոն ճամբայ կտրելով։ Ան ատեն շատ խօսուեցաւ այս յանդուգն փորձին վրայ։

1877ին, Բավիլ այդ ճամբէն անցաւ 12 ժամուան անհաւատալի արագութեամբ։

Վերջապէս, մօտ ատեններու մէջ, Տավիտ Տալթըն անուն ամերիկացի մը կռնակի վրայ լողալով անցաւ Մանշի ծովէն. այդ վիճակին մէջ 30 ժամ ծովուն վրայ մնաց։ Ազատարար մակոյկ մը թէեւ կը հետեւէր իրեն, բայց անօգուտ եղաւ. Տալթըն բնաւ պէտք չունեցաւ անոր։

ԾԽՈՂՆԵՐՈՒ ՇՆՉԱՌՈՒԹԻՒՆԸ.—Տոք. Մարօու վերջերս հրատարակած մէկ յօդուածին մէջ կ՚ըսէ թէ ծխողները բոլորովին նոր շնչառութիւն մը պիտի հաստատեն իրենց համար, սիկառի կամ ծխախոտի ծուխին պատճառով։ Այս մասին կարգ մը քննութիւններ բացուելով հաստատեր են թէ ծխողը չի կրնար լիաթոք շնչել։ Եւ իրաւ ալ Գերմանացի բժշկական ուսանող մը, չափէն աւելի ծխախոտ գործածելէ ետք, երեք օր իրարու վրայ չէ կրցեր շնորհքով շունչ առնել տալ։ Ամէն ծխող անգամ մը ինք իր վրայ փորձելով կրնայ համոզուիլ այս դիտողութեան։

ԱՏԼԱՆՏԱԿԱՆԸ.. ՔԱԼԵԼՈՎ.— Ամերիկայի Պոսթըն քաղքին մէկ բնակիչը տարօրինակ առաջարկ մը կ՚ընէ ամբողջ Ատլանտեան Ովկիանոսէն անցնիլ ջուրերուն վրայէն քալելով։ Ամերիկացին իր հնարած կօշիկները միայն պիտի անցընէ ոտքերուն և ուրիշ ո՛և է գործիք մը չպիտի առնէ հետը։ Մէկ մեթր երկարութեամբ փայտէ կօշիկներ են ասոնք, նաւակի մը յատակին ձեւով շինուած, որոնք հակառակ իրենց տարողութեան կրնան 160 լիտր ծանրութիւն մը կրել. ամերիկացին 130 լիտր ծանրութիւն միայն ունի և կ՚ըսէ թէ իր կօշիկներուն մէջ (*) այնչափ ապահով պիտի ըլլայ, որչափ որ պիտի ըլլար թրանսաթլանթիկ շոգենաւի մը կամրջակին վրայ։

Ասկէ առաջ, արդէն բաւական փորձեր ըրած է Հուտսըն ծովին վրայ, անցած է Նիակարեայէն, Սէն-Լօռանէն. անգամ մը Պոսթընի առջեւ 20 մղոն քալած է ծովուն վրայէն և 27 ժամ ալ Մասաչուզեթի ծոցին մէջ։

Օր մը՝ երբ Ֆլօրիտայի Բալլօ աւազանին մէջ փորձեր կ՚ընէր, ուժգին հով մը ծովին բացերը տարաւ զայն ուր յուզուած ալիքներու տակ ծածկուեցաւ։ Ամէն մարդ կը կարծէր որ կորսուած է, բայց յանկարծ երեւան ելաւ, ալիքէ ալիք ցատքելով ու վերջապէս, հանդարտօրէն եզերքին մօտեցաւ։ Այդ փորձէն ի վեր, Պ. Օլտրայ, —աս է Պօսթընցիին անունը,— նոր բարեփոխութիւններ գործադրած է իր կօշիկներուն վրայ և մեծ յոյս ունի այսօր որ նոր ձեռնարկին մէջ կատարելապէս յաջողի։ Ատլանտականէն անցած միջոցին շոգենաւով մը իրեն պիտի հետեւի Անտրէասու նաւապետ՝ որ 1878ին և 1892ին անցաւ Ատլանտականէն շատ պզտիկ նաւով մը։ Երկու ընկերները միասին պիտի մեկնին Պոսթընէն, մէկը նաւարկելով և միւսը քալելով։

Պոսթընցին, ամբողջ ճամբորդութեան միջոցին շատ քիչ պիտի օգտուի Պ. Անտրէիսի նաւէն ու միայն քնանալու և կերակուր ուտելու համար հոն պիտի մտնէ։ Ճամբորդները կ՚ենթադրեն թէ իրենց ճամբորդութիւնը 40-45 օր պիտի տեւէ, և որովհետեւ Թրանսաթլէք մեծ շոգենաւներու ճամբով պիտի առաջանան, իրենցմով հետաքրքրուողները միշտ պիտի կրնան տեղեկութիւններ ստանալ անոնց վրայ։

Պոսթընցին՝ երբ Ովկիանոսը կտրէ անցնի, միտք ունի Հավրի ճամբով Սէն գետը անցնիլ և միշտ քալելով մինչեւ Բարիզ գալ։

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ
ԱՏԱՊԱԶԱՐ

Վարժարանիս յառաջիկայ տարեշրջանը պիտի սկսի Սեպտ. 7ին (Ն. Տ.)։ Դշ. առաւօտ։ Տարեթոշակն է 10 օսմ. ոսկի հատուցանելի երկու մասնավճարով, 5 ոսկի Սեպտ.ի սկիզբը, 5 ոսկի Բ. շրջանին սկիզբը։ Դաշնակի համար 3 և երգեհոնի համար 1 1/2 ոսկի յաւելուածական գումար մը կը պահանջուի։ Մասնավճարք ժամանակին վճարուելու են անվրէպ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ Յովհաննէս աղա Գօնտայեան, Ամերիգան խան, Կ. Պոլիս, կամ առ Տր. Սերովբէ Դավլճեան, Ատաբազար։

6—6

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

1 Օգոստոս 1898

Կ. ՊՈԼԻՍ. — Ծանրաչափ 753.
Ջերմաչափ 24.

Կէս օր. — Ժամը 4.55 :

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Ջերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	23
Սելանիկ	—	22
Իզմիր	—	20
Հալեպ	—	—
Պէյրութ	—	27
Պաղտատ	—	—
Արճանկել	—	20
Բեդրսպուրկ	—	15
Մոսկուա	—	21
Բարիզ	—	17
Վիեննա	—	13
Օտեսա	—	20
Սոֆիա	—	13
Աթէնք	—	25

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ :

Ցառաջիկայ երկուշաբթի. Լատինացւոց Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ Ղալաթիոյ սակարանը գոց պիտի մնայ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	25	11
Ամէնէն բարձր գին	»	25	12
Ամէնէն վար գին	»	25	07
Ռումէլիի Երկթ. զոց.	Ֆր.	110	87
Ամէնէն բարձր գին	»	111	—
Ամէնէն վար գին	»	110	75

ԲԱՑՈՒՄ 1 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	25	11
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	111	62 1/2
Օսմանիյէ		419	—
Ռէժի		200	—
Օսմ. Պանքա		13	—
Քրէտի Ժէնէրալ Օթթ.		9	05
Երկրագործական Պանքա		3	30
Սօս. Օթ. Շանժ է Վալէօռ	Ա. Ո.	3	17
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	10
Թրամուէյ բաժնեթ.		780	—
» ժուիսանս		272	—
» պարտաթ.	Ֆր.	501	—
Տէրքոսի ջուրի ընկ.	»	311	50
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	455	—

ՍԹԻԼԱՆՑ

Քոնսոլիտէ ութ օրուան	Օ. Ո.	2	75
» մէկ ամսուան	»	—	—
Ռում. Երկթ. ութ օրուան	»	—	—
» » մէկ ամսուան	»	—	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	09
Անգլիական ոսկի	»	100	34
Բոլ էմբէրիալ	»	80	15
Քրիմիք	»	51	00
Մէճիտիէ արծաթ	»	105	01
Մէթալիք	»	97	10
Ռուպլի թղթադրամ	Օ. Ո.	8	59

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	109	20
» » » չէք	»	110	—
Բարիզ » »	Ֆր.	22	96 1/4
» » » չէք	»	22	86 1/4
Պերլին անտոկոս չէք	Մարք	18	56
Վիեննա չէք	Ֆիոր.	10	91

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 12 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. Սէրի Ա.	Ա. Ո.	66	50
» » » Բ.	»	46	25
» » » Գ.	»	26	80
Դ.) բաց.	»	22	93
) գոց.	»	22	93
Փոխառութիւն Դասասպ	»	83	50
Օսմ. 3 1/2 %	»	79	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12	—
Այտընի երկաթուղի	»	12	25
Եգիպտական Միացեալ	»	108	75
Անգլ. Քոնսոլիտէ		110	75
Հելլենական 5 %	»	37	50
Մոնոբոլ հելլենական 4 %	»	43	50
Ռանթ » 4 %	»	32	—
Պուլկ. փոխառ. 6 % 1888	»	91	—
» նոր » 6 % 1892	»	95	—
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25	550
Դրամազեղչ	»	2	1/2

ՎԻԷՆՆԱ, 12 Օգոստոս

Փոխան. Բարիզի վրայ	Ֆիոր.	47	62
» Լոնտոնի վրայ	»	120	50
Ռումէլիի երկաթուղի	»	69	10
Օսմ. Ռէժի	»	133	50

ԲԱՐԻԶ, 12 Օգոստոս

Օսմ. Քոնս. Սեռի Դ.) բաց.	Ղրշ.	23	20
) գոց.	»	23	20
» » » Բ.	»	46	80
» » » Գ.	»	27	—
Օսմանիէ	»	418	50
Ռումէլիի երկաթուղի	Ֆր.	112	50
Օսմ. Ռէժի	»	289	—
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	553	—
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	103	52
Քրէտի Լիոնէ	»	875	—
Պանք տը Բարի	»	——	—
Սուէզի բաժնեթուղթ	»		
Իտալական Ռանթ	»	92	50
Սպանիական արտաքին	»	42	90
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	250
Դրամազեղչ	»	02	—

ՊԵՐԼԻՆ, 12 Օգոստոս

Օսմ փոխառութիւն 1888	մարք	97	—
Ռումէլիի երկաթուղի	»	115	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	97	20
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	350

LE BIOGENE DE
H. ROSALT

ԿԵՆՍԱՏՈՒ ԴԵՂ
Հ. ՌՕԶԱԼԹԻ

Կլիսէրօֆօսֆաթներու, քօլայի, զօզայի, քինայի, բէբթօնի բաղադրութիւն մ՚է, այս, շաքարահամ հատիկներու ձեւով պատրաստուած։

Մտաւոր և մարմնաւոր հոգնութեանց ենթակայ և կամ այդ տեսակ հոգնութիւններէ սպառած անձանց համար անհրաժեշտ դեղ մըն է այս։

Կը գտնուի ամէն ծանօթ դեղարանաց մէջ։ 61 8—26

ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ 1852

Տ[ՈՔԹ]. Ս. ԽՕՋԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ՊԵՐԱ 396

[illegible]

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատիկ ցաւած ակռաներն ... կը հանեն ... պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, Նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, ... երաշխաւորեալ։

Բերնի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաև թրմբեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, ...

Ց.Գ. Ամերկ. ատմ. համաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (... օր) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (...) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին

Գաւառցիւզյեք կրնան դիմել իրենց բնակարանն, Թիւ 1 ...

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Պեթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37

Ապահովագրութեանց ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ.

Ընկ. դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 Ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Թօփանէ կէօյ (հին Մուսթաֆա ...)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԻԲԲԷՆ

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԵՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ալ հարկ չկայ խարելու եւ փտեցնելու.

Ընդունուած է անասնաբոյժերու եւ անասնաբոյծերու կողմէ։

Գործարանի մարճն

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ձիերուն կաղալը, ծմռուածքները, ոտքերու ղոռնալը, ցռուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Գին վեց ֆրանք. Վերցուկէս ֆր.ով ուզուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիրի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանզիւր եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 3—52

ԼԱ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ.

ՌԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Տնօրէնութիւն յ'Եւրոպա

Փարիզ, 16, Պուլվառ տէ զ'Իթալիէն. 1, 3, ևր Լը Բէլթիէ փողոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուած է

Ապահովագրեալներու վճ. 1 Միլիոն	123,000000
1895ի տարեցոյցէն	
Ապահովագրեալներու վճարուած	87,000000
Հասոյթ	196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք	661,000000
1896 Յունուար 1	
Դւանդը եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա	40,00000
Յաւելեալ դրամագլուխ	124,00000
Ողջի ապահովագրութիւնք 1 Միլիոն	141,00000

Տնօրէնութեան առաւելութիւնք

Նահապաժիններու բարդմամբ և ապահովագիրներու վերադարձմամբ ի դէպ մահու.

Պայմանագրութեան Նոր եղանակ ... Առաջին տարւոյն լրանալուն պէս։ ԱՌԱՆՑ ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ ի մասին բնակութեան և ուղևորութեան.

Հինգ տարի ետքը ԻՐԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց գումարը նշանակուած է ապահովագրին մէջ. աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

183 Ժ. ՈՒ. ՀԷՌԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վօյվօտա ... Ղալաթիա

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ

1898 ՅՈՒՆԻՍ 1ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ՆՈՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ

Վօսփորէն Կէօփրի. Ելնողներ

10 45 Ր. Ա. Գվք. ԵՆՄ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. ԵՆր. Մրկ. Ր. Հս. Պէպ. Արնր. Դրչ. ՕրԹ. Պէշկր.
11 — Գնտ. Զնկ. Պէյլ. Գկկ.
11 — Պէպ. Արն. Դրչ. ՕրԹ. Պշր.
11 30 Պէյգ. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնիր. Զէնկ. Պէյլ. Գկկ. Պշր.
11 45 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյր. Քրճ. Թրպ. ԵՆր. ՍԹՆ. Փյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Դրչ. ՕրԹ. Պշր.
12 30 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆիր. ՍԹՆ. Մրկ. Փօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արն. Դրչ. ՕրԹ. Պշր.
12 25 Պէյր. Բշպճ. ԵՆր. Զպգ. Գնլճ. Փօյճ. Ր. Ա. Հս. Գնտլ. Արնվր. Զնկր. Պէյլ. Դկկ. ՊշրԹ.
1 — Ա. Հիս. Գանտ. Արն. Դրչ. ՕրԹ. ՊշրԹ.
1 15 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Զպգ. Գնլ. Ա. Հիս, Գնտ, Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գկկ. Պէշ.
1 45 ԵԷՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵԷՆր. ՍԹ. Մրկ. Փօյճ. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. ՕրԹ. Պշր.
2 30 ԵՆմ. Մզպ Պէօյր. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Զպգլ. Գնլճ. Ա. Հ. Գնտ, Վնր. Զնկ. Պէյլ. Գկկ. Իսս.
3 — Ր. Ա. Գվ. ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆր. ՍԹՆ. Մրկ. Փօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. ՕրԹ. Պշկ.
3 45 ԵՆմ Մզպ. Փօյր. Թրպ. Պէյգ. Բշպ. Զպր. Գնլ. Ա Հիս. Գնտ. Վնր. Զէնկ. Պէյ. Գկկ. Պշ.
4 30 ԵՆմ. Մէզ. Պէօյր. Թրպ. ԵՆր. ԻսԹ. Միրկ. Փօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արվ. Դրչ. ՕրԹ. Պշկ.
5 45 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Պէյգ. ԵՆր. ՍԹՆ. Գնլ. Փօյճ. Ր. Հս. Պէպ. Արնվ. Դրչ. ՕրԹ. Պշր.
7 — ԵՆմ, Մզպ, Պէօյր, Թրպ, Պէյր, ԵՆր, Մրկ, Ր, Հս, Պէպ, Արնվր, Դրչ. Պէյլ. ՕրԹ. Պշր,
7 30 Պէյգ, Բշպ. ԵՆր, Գնլճ. Մրկ, Ր, Ա, Հս, Գանտ. Պէպ. Արն. Զնր, Պէյլ, ՕրԹր, Դկկ, Պշկ.
8 30 Ա. Ր, Գվ, ԵՆմ. Մէզ. Պէօյ. Թրպ. Պէյր. Բշպ Զպգ. Գնլ. Ա. Հս. Գնտլ. Վան. Զնկ. Պէյլ. Գկկ. Իսկ.
9 15 ԵԷՆմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, ԵՆր. ՍԹՆ. Միր. Ր. Հիս. Պէպ. Արնվ. ՕրԹ. Պշր.
10 15 ԵՆմ, Մէզպ, Պէօյր, Թրպ, Պէյր ԵՆր. Պէշկ.
10 35 ԵՆմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆր. Մրկ. Ր. Հս Պէպ, Արվ, Դրչ. ՕրԹ, Պշկ.
10 45 ԵՆմ. Մզպ, Պէօյր. Թրպ. Պէյր. Բշպ. Զպգ. Գնլճ. Ա. Հս. Գնտլ. Վնր. Զնր. Պէյլ. Գկկ. Իսկ.
11 — Մզպ. Պէօյ. Թրպ. ԵՆր. Փօյճ. Պէպ, Արնվ. Պշր.
11 40 Պէպ. Արնվ. ՕրԹ. Պշր.

Կէօփրիէն Վօսփոր Դէպի Ելնողներ

12 — Պշր. ՕրԹ. Արվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. ԵՆր. Պէյր. Թրպ. Պէօյր. Մզպ. ԵԼՆմ.
1 — Պշր. ՕրԹ. Դրչ. Արվր. Պէպ. Ր. Հս. Փօյճ. ԵՆր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ. Ր. Ա. Գվք.
1 15 Պէշր. Գկկ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզ ԵՆմ.
2 — Պշկ. ՕրԹ. Դրչ. Արնվ. Պէպ. Ր. Հիս. Մրկ. ՍԹՆ, ԵՆր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
2 25 Իսկ. Գկկ. Պէյլ, Զնկ, Վնր, Գնտլ. Ա. Հ. Գնլճ. Զպգ. Բշպ. Պէյգ. Թրպ. Պէօյր. Մզպ. ԵՆմ.
3 — Պէ ր. ՕրԹ. Արն. ԵՆր. Թրպ. Պէօյր. Մզպ. ԵԷՆմահալլէ
3 40 Գպպ. Պշկ. Գկկ. ՕրԹ. Պէյլ, Զնկ, Արվ, Գնտ, Ա. Ր. Հս, Գնլ. Մրկ. ԵՆր. Բշպ, Պրգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
4 30 Պշկ, ՕրԹ, Դրչ. Արն. Պէպ. Ր, Հ. Մրկ. ՍԹՆ. ԵՆր. Թրպ. Պէօյր, Մզպ, ԵՆմ,
5 — ԳպԹ. Պշկ. Գկկ. ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Վնր, Գնտ. Ա. Ր. Հս. Գնլ. Զպր. Բշպ. Պէյգ,
6 — Գապ. Պշկ. ՕրԹ, Արվ. Պէպ. Ա. Ր. Հս. Մրկ. ԵՆր. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ. Ր. Ա. Գվք.
7 — Պշ. ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Արվ. Գնտ. Ա. Ր. Հ. Փօյճ ԵՆր. Պէյրգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
7 45 Պշր. Իսկ. Գվք. Պէ լ. Զնկ. Արնվ. Պէպէր
8 30 Պշկ. ՕրԹ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հ. Մրկ. ԵՆր. Թրպ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ.
9 15 Պշր, ՕրԹ. Պէյլ, Արվ. Ր. Հս. Փօյճ, ԵՆր. Պէյգ. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.
10 5 Պէշ. Գկկ, Պէյլ. Զնկ, Վնր. Գնտ. Ա. Հ. Գնլ. Զպր. Բշպ. Պրգ. Մզպ. Ր. Ա. Գվ.
10 20 Պշկ. ՕրԹ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Ր. Հս. Փօյճ. Մրկ. ԻսԹ ԵՆր, Թրպ. Քրճ. Պէօյ. Մզպ. ԵՆմ,
10 50 Գապ. Պշկ. ՕրԹ. Դրչ. Արվ. Պէպ. Գնտ. Ա. Ր. Հսր. Գնլ. Մրկ. ԵՆր. Բշպ. Պրգ. Պէպլքէն ԵՆմ, զացող շոգենաւին հետ պիտի հաղորդակցի.
11 10 ՊշկԹ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գանտ. Ա. Հիս. Գնլ. Զպգ. Բշպ. Պէյր.
11 20 Պշկ. Պէպ. Ր, Հս, Մրկ. ՍԹէՆ. ԵՆր. Թրպ. Պէօյ, Մզպ. ԵԷՆմահալլէ
1 110 ՊշրԹ. Գկկճ. ՕրԹ. Պէյլ. Զնկ. Վնր. Գնտլ. Պէպ.
12 15 Պշր. ՕրԹ. Դրչ. Արնվ. Պէպ. ԵՆր. Թրպ. Պէյր.

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ — Կամուրջէն Իսկիւտար

11 —	Պէշիկ	6 15		— —		7 —	Գկկ.
11 30	Վոսփ.	6 50	Պէշիկ.	11 30		7 40	Պշկ.
12 15		7 55	Պէշիկ.	12 15		8 20	
1 —		8 50		1 —		9 —	
1 30		9 35		1 50		9 40	
2 —		9 45	Ֆէրպ.	2 25		10 15	Գկկ.
2 30		10 10	Պէշիկ.	2 50	Վոսփոր	10 30	Ֆէրպ
3 —		10 35	Գգ. Գպ.	3 5		10 40	Գկկ.
3 15	Ֆէրպ.	11 —	Գկկ.	3 30		11	
3 30		11 —	Ֆէրպ.	4 —		11 25	Գկկ.
4 —		11 20		4 30	ՖէրպօԹ	11 30	Ֆէրպ
4 30		12 —		4 35		11 50	
4 45	Ֆէրպ.			5 —		12 15	
5 5				5 40	Պէշիկ.		
5 35				5 30	ՖէրպօԹ		
5 50				6 15	Պշկ.		

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն Կամուրջ — Կամուրջէն Իսկիւտար

11 15	ՊէշրԹ.	6 20	Պէպ.	11 45		7 5	Պշր.
12 —		6 50	ՊշրԹ.	12 20		7 40	Պշր.
12 40		8	ՊշրԹ.	1 —		8 20	
1 20		8 45		1 35		9 —	
2 —		9 30		2 20		9 40	
2 45		9 45	Ֆէրպ.	2 35	Վոսփ	10 15	
3 25		10 15		3 5		10 30	Ֆէրպ.
3 45	ՖէրպօԹ	10 35		3 30		10 40	
4 5		11 —	Ֆէրպ.	4 —	ՖէրպօԹ	11 20	
4 40		11 10		4 45		11 30	Ֆէրպ.
4 45	ՖէրպօԹ	11 45		5 30		11 45	
5 25		12 —		5 30	ՖէրպօԹ	12 15	
5 50	Պշկ.			6 15	Պէպէր		

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷԼԷՍԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

2 — Հարէմէն Սալաճագ բացի կիր. է)
4 — » » բացի ուր. է
10 40 » » բացի ուր. կիր. օրերէ)
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
1 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալաճագ բացի կիր. է
3 30 » » » բացի Ուր. է
10 10 » » անտի Սալաճագ բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալաճագ [կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻՒՏԱՐ ՍԻՐՔԷՃԻ ԻՍԿԷԼԷՍԻ

ԵՒ

ԲԱՇԻ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱԲԱՐՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 15 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրքէճի
4 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրքէճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրքէճի
4 — Սիրքէճիէն Իսկիւտար
5 30 Սիրքէճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրքէճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրքէճիէն ԳպԹ. Իսկիւտար

Ծան.—Օդը միգապատ եղած ատեն շոգենաւք իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՕՍՄ. ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երթեւեկութիւն կառախումբերու 1898 Մայիս 8 (Ն. Տ.) կիրակիէն սկսեալ

ԼԷՍԿԻ ՇԷՀԻՐԷՆ ԷՆԿԻՒՐԻԻ ԳԻԾ

ԵՐԹ Կառ. Թ. 122 խառն Առտու ժ.	ԵՐԹ վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Կառ. Թ. 121 խառն Իրիկն. ժ.	ԴԱՐՁ վ.
12	20	մկն. Լէսկի Շէհիր ժմ.	11	16
1	6	» Աք Պունար »	10	32
1	48	» Ալբիւ Քէօյ »	9	58
2	34	» Պէյլիք Ահմուր »	9	4
3	44	» Սարիքէօյ »	8	2
4	38	» Պիչէր »	7	—
5	20	» Սարիլէր »	6	18
5	58	» Պէյլիք Քէօփրիւ »	5	48
6	50	» Բօլաթլի »	5	—
8	10	» Մալի Քէօյ »	3	35
9	10	» Սէնճան Քէօյ »	2	27
10	—	ժմ. Էնկիւրիւ մկն.	1	35
Իրկն.			առաւ.	

ՖԷՆԷՐ ՊԱՂՉԷԻ ԳԻԾ ՈՒՐԲԱԹ ԵՒ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐԵՐԸ

Ճիւղաւորումին մէջ կառք կը փոխեն բոլոր թռէնները բաց ի թիւ 522 և 525էն՝ որոնք ուղղակի կուգան

ԵՐԹ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 522 Իրիկն. ժ.	վ.	Թ. 524 Իրիկն. ժ.	վ.
Քարաքէօյ մկն.	6	10	7	40
Հայտար Բաշա »	6	45	8	17
Գըզըլ Թօփրագ »	6	52	8	26
Ճիւղաւորում »	6	57	8	33
Ֆէնէր Պահճէ ժմ.	7	4	8	40

ԴԱՐՁ

ԿԱՅԱՐԱՆ	Թ. 523 Իրիկն. ժ.	վ.	Թ. 525 Իրիկն. ժ.	վ.
Ֆէնէր Պահճէ մկն.	7	50	10	20
Ճիւղաւորում »	8	1	10	30
Գըզըլ Թօփրագ »	8	5	10	34
Հայտար Բաշա »	8	20	11	5
Քարաքէօյ ժմ.	8	45	11	30

ԱԼԵՄՕՒՆՏԷՆ ԲԷՕԹԱՀԵԱ

ԵՐԹ Թ. 324 խառն Առտու ժ.	վ.	Թ. 32 խառն Իրկն. ժ.	վ.	ԿԱՅԱՐԱՆ	ԴԱՐՁ Թ. 323 խառն Առտ. ժ.	վ.	Թ. 325 խառն Իրկն. ժ.	վ.
1	5	11	40	մկն. Ալահունտ ժմ.	12	30	11	5
1	25	12	—	ժմ. Բէօթահեա մկն.	12	10	10	45

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլէ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Գօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Ռօզարիօ	1862
Ալէքթօ	3607	Գօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սարֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գօրսօ	895	Հիրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Ցիրիօ	1735
Արիօսդօ	2377	Տիտօ	48[?]1	Հիտալկօ	1581	Միրատօ	3557	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	18[?]2	Տօմինօ	937	Հինտու	3720	Միլօ	1057	Սոէրօ	1200
Պօրօտինօ	1264	Տուրօ	2383	Հօրադիօ	3600	Մօնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1328
Պրավօ	1076	Տրապօ	1713	Հումպէր	596	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրինդօ	841	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Նէրօ	1083	Թօքիօ	3827
Պըֆֆալօ	4431	Էպրօ	2464	Իտահօ	5540	Օհիօ	4100	Թօլէտօ	1470
Գէյրօ	1671	Էլտօրատօ	1520	Ժիւնօ	1080	ՕնԹարիօ	4036	Թօրքիտօ	487
Գալիբսօ	1337	Էշադօ	1481	Քլէսօ	1053	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	2428
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	954	Քօլբինօ	2307	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գադօ	1094	Ֆինլանտ	1828	Քօմօ	1700	Բօլօ	510	Վօլօ	1289
Ջիքակօ	2729	Ֆլամինկօ	849	Լէօ	1053	Րիալթօ	2229	ՎօլԹուրնօ	2396
Սիսէրօ	1831	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէրանդօ	2272	Րինալտօ	1663	Եէտօ	1850
Դիլօ	2697	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	[?]սլօ	1613	Զէրօ	1200
Դօլօրատօ	4235	Կիդանօ	1243	Լօրէնցօ	3191	Րօմէօ	1789		

Մէտտօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօյդ, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասաւ։

Հինտու շոգենաւը, Նաւապետ Բօքս, ընդհանուր վաճառքով այժմ կը բեռնաւորի ի Հըլ և ամսոյս 12ին պիտի մեկնի ուղղակի Պոլիս գալու համար։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՏ ՐԻՉՕ

Թիւ 17—18, Քիւչիւք Միլէթ խան, Ղալաթիա

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԷՅՆԱՆՆ ԵՒ ՄԷԿՈՐԷՆՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Պաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Օգոստ. 16 Անտուանի Մարսիլիայէն։
» 18 Ժէօրժի Անվէրսէն։
» 22 Սիւտասար Անատոլուի եզերքէն

ՄԵԿՆՈՒՄ

Օգոստ. 17 Անտուանի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրօսսիսք։
» 20 Ժէօրժի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովօրօսսիսք։
» 23 Սիւտասար Մարսիլիա ուղղակի

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղեւոր և ապրանք ուղևորութեան Նաւուղեցի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՈԹԷՄ ՐԸՊՈՒԼ

575 Թօփհանէ, քարափին վրայ

ՖՐԵՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլի և Արեւելեան միջև բանող շոգենաւեր

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ցլավիան	3500
Առմէնիան	10500	Եճիբշիըն	3500
Քէստրիան	10500	Աըըժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Ալճէրիան	2500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գօլօմպիան	8000	ԱԹէնիան	2500
Ժօրճիան	8000	Անտալուզիան	2500
Քոսդոնիտն	8000	Ալգաշիըն	2500
Ֆիրճինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինճօ	900
Վավօնիան	3700	Օրօրդօ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպօն	800
Ֆապիան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Ղալաթիոյ մաքսատունէն հանելու համար իրենց հրահանգը ղրկել շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ

Մէհմէտ Ալի փաշա խան, Թիւ 1 Ղալաթիա

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ

Որք ամեն երկու շաբաթ կը բանին Լիվերփուլ և Արեւելեան միջև

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ումպրիա	7718	Պոթնիա	4581
Էդրուրիա	7718	Սամարիա	3574
Սէրվիա	7391	Մարաթոն	2408
Ուրանիա	7268	Ադլաս	2393
Բավօնիա	5587	Սարակոսա	2168
Սէֆալօնիա	5517	Թարիֆա	2246
Գալլիա	4809	Բալմիրա	2144
ՍիԹիա	4557	Թրինիտատ	1899
Ալէբբօ	2143	Մորօքքօ	1855
Քէտար	1876	Քամբանիա	12950
Շէրպուրկ	1614	Լուքանիա	12950
Գազալոնիա	4845		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ջ. ՃՕԼԻ գործակատար

Thomas C. Joly

Ալիքսանտրի խան, Թիւ 401 Ղալաթիա 571

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Կշ. 28.9 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէոն, Աղեքսանդրիա, ժամը 3ին յետ միջօրէի։
Կշ. 29.10 Սեվաստաբոլին սուրհանդակ, առաւօտեան ժամ 10ին։
Կշ. 30.11 Տարտանէլ, Այնօրօզ, Սէլանիկ, Իզմիր ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Ոբ. 1.13 Իւէպօլու. Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն եւ Պաթում առաւօտեան ժամը 11ին։ 562

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլի, Պօրտոյի, Միջերկրականի և Սեւ Ծովի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ռամսէս	3000	Թիպս	2500
Անպիս	3000	ՆէբԹիս	2400
Թէպըր	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ծարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1500
ՊարիօԹիս	2500	Կիւյէն	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. ՈւիԹալ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սդրիդ Լիվըրբուլ

Արտօնատէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (1)

ԷՄԻԼ ՌԻՇՊՈՒՐ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Ա.

ԵՐԿՈՒ ՄԱՐԴԱՍԻՐ ...

1

[illegible]

որոց կը հանդիպի Իտալիոյ մէջ, Պիրենեանց մէջ, Ուլկեանի եզերքը կամ Ֆրանսայի գաւառներէն մէկուն մէջ։

Մեծ ու գեղեցիկ բաները սիրող մը ամէն տեղ կը գտնէ զանոնք. վասն զի Աստուծոյ գործն իր փառապանծ ... [illegible]

անոնց բոլորտիքն ուրախութեամբ ցատկրտող հօրթեր։

Ալ կողմը բլրակին կուշտին վրայ աշտարակաւոր գղեակ մը կը տեսնուի որ ձորին վրայ կը նայի։ Աւելի հեռուն, կաղամախներու վարագոյրի մ'ետին՝ զանգակատան մը սրածայր կատարը խորհրդաբար կը բարձրանայ դէպի կապոյտ երկինքը։

Երբ Ալպէա Անսըլէն իր կանգառած բարձրաւանդակէն այս ամէնը տեսաւ, գոչեց սխրացմամբ.

—Արքայութեան մէկ անկիւնը կը գտնեմ.

Զաղացքին մէջ սենեակ մը վարձեց, պայմանաւ որ սեղանակից ըլլայ ջաղացպանին ընտանեաց։

Ալպէա Անսըլէն քանի մ'օր կեցաւ Կալօսի ջաղացքին մէջ, և ժամանակը պարապ չանցուց. հինգ կամ վեց ուրուանկար գծեց, որք հիացման բացագանչութիւններ արձակել տուին ջաղացպանին կնոջ։

Մատիտէն յ'առաջ նկարիչն իր գոյները պատրաստեր և վրձինները ձեռքըն առեր էր։

Լճացընելու մօտ էր իր դաշտանկարներէն մին, որ տեսնողին սքանչացումը կը գրաւէին, այնչափ ճշգիւ նման էին բնականին։

Ալպէա Նկարին առջեւ կանգնած՝ կը զններ, որպէս զի բան մը պակաս չըլլար։

—Այո՛, կ'ըսէր ինքնիրեն, բաւական յաջողած է, բայց սա մասին քիչ մ'ալ դպչիլ պէտք է...։ Կրնայի հեռանըկարս աւելի տարածել, որպէս զի սա ծառերու փունջն աւելի որոշ ձեւ մ'առնէր...։ Սա տերեւներուն մէջ օդ կայ, մէջերնէն հով անցնիլը կը զգացուի։ Կանանչներս թարմութիւն ունին։ Ստուերներուն համեմատութիւնը լաւ դծուած է, ինչպէս նաև ծառերուն տակ արեւուն սա ճառագայթը...։ Գետակիս ջուրը բիւրեղի վէտ վէտ ցոլացումներով կը վազէ. կամրջակը լաւ գետեղուած է. բայց բան մը կը պակսի. և այս է գործիս թերութիւնը։

Ձեռքը ճակտին տարաւ՝ գաղափար մը ծնուցանելու ձեւով։

—Այո՛, բան մը կը պակսի, ըսաւ նորէն, պատուհանին մօտ երթալով, և ակնարկ մը նետեց դաշտավայրին վրայ։

Իսկոյն զարմացման և ուրախութեան աղաղակ մ'արձակեց։

Կին մ'եկած նստած էր կամրջակին վրայ և մերկ ոտները ջուրին մէջ կախած։ Երկայն խարտեաշ մազեր, անխընամ թողուած, ցանուցիր ինկած էին ուսերուն վրայ և մինչեւ ազդրերը կ'իջնէին։ Անյանդգակ հագուստ մ'ունէր, գոյն զգոյն կերպասներու կտոր ուանքէ յօրինուած։ Կարմիր բուրդէ երիզաձեւ գօտի մը կապած էր մէջքը։

Պայծառապէս լուսաւորուած ըլլալով արեւէն, որ իր բազմերանգ հանգերձին պայծառ գոյներն աւելի կը ցայտեցնէր, գեղանկար երեւոյթի մը տպաւորութիւնն ըրաւ նկարչին վրայ։ Եւ պատրանքը կատարեալ ընելու համար, մազերուն ոսկեփայլ ցոլքը լուսեղէն պսակ մը կը ձեւացնէր գլխուն բոլորտիքը։

Որչափ որ հեռաւորութիւնը կը ներէր դատել, քառասունէն քառասուն-հինգ տարեկանի երեւոյթ ունէր այդ կինը։ Դէմքին նիհարութեան ու դժգունութեան հակառակ, տակաւին գեղեցիկ էր։ Կը հասկցուէր որ երկար վիշտ կրած էր և դեռ կը կրէր։ Իր մարած խոշոր աչերը գրեթէ նայուածք չունէին. ժպիտը մշտնջենապէս թառած էր իր շրթունքին։ Գլուխը ծռած էր ուսին վրայ, և հոն կամրջակին վրայ, առանց իր չուրջն անցած դարձածներուն ուշադիր ըլլալու, անշարժ կը կենար հնդկական կռատուններու խափնաթոյր արձանի մը պէս։

Ջաղացպանուհին հետաքրքիր էր և բաւական շատախօս. երկու պակասութիւն, որոց համար քիչ կրնար կընան զինքը մեղադրել. Իր տնական զբաղմունքները որչափ ներէին, կուգար նկարչին քով, և հիացմամբ կը դիտէր այն ծառերն ու կանանչներն՝ որք գրեթէ հրաշքով կը ծնանէին անոր վրձինէն։

Այն միջոցին որ երիտասարդ նկարիչն իր ուրախալից բացագանչութիւնը կ'արձակէր, տիկին ջաղացպանուհին սենեակէն ներս կը մտնէր։

Տեսնելով որ ուշադրութեամբ պատուհանէն դուրս կը նայէր, ուզեց նախ խոհեմութեամբ ետ դառնալ, բայց հետաքրքրութիւնը չթողուց։ Ուզեց գիտնալ թէ ինչ բան էր որ իր երիտասարդ հիւրին ուշադրութիւնը կը գրաւէր և աշխատութենէն կ'արգիլէր։

Ոտքին մատներուն վրայ կոխելով՝ պատուհանին մօտ գնաց և նկարչին ուսերուն վրայէն գլուխն երկնցնելով.

—Ա՛, մարքիզուհին է, ըսաւ։

Թարգմ. Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ (Նարունեանկել)